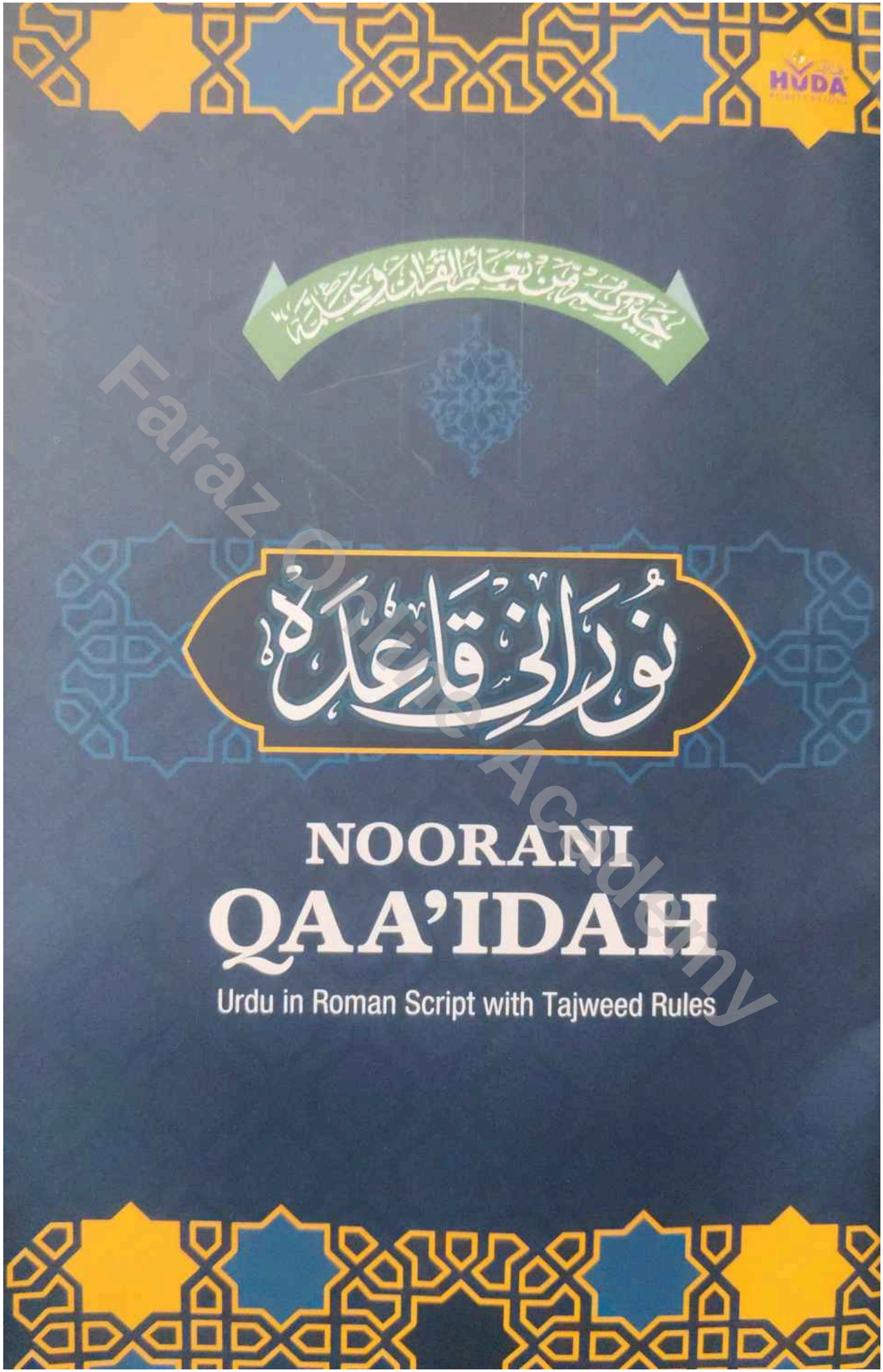

خیرکم من تعلم القرآن وعلمه

نورانی قاعدہ

NOORANI QAA'IDAH

Urdu in Roman Script with Tajweed Rules

Faraz Qadri Academy

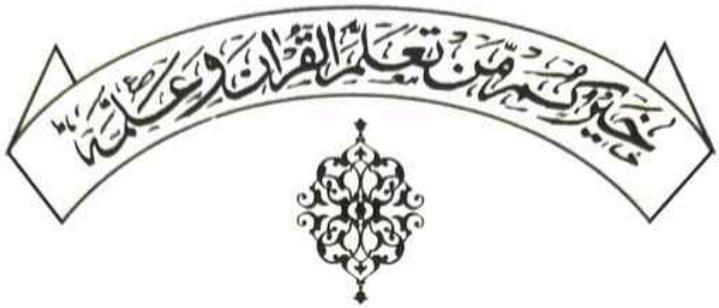

NOORANI QAA'IDAH

Urdu in Roman Script with Tajweed Rules

Jisko awwalan Maulvi Noor Muhammad Sahab Ludhiyanvi ne murattib kiya tha. Ab isko bade ehtemaam ke saath kaseer sarfa karke Majlis-e-Dawatul haq Hardoi ne qadeem nuskhaa ki mutabiqat ke baad aur bahut se mufeed izaafaon ke saath dubarah murattib karke shaiya kiya.

Published by:

HUDA PUBLICATIONS

#455, Near City Civil Court
Purani Haveli, Hyderabad - 2
Ph. : 040 24514892, 66481637
Email : hudabook@yahoo.com
www.hudabookshyd.com

Faraz Online Academy

© Urdu roman copy right reserved with publishers.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopy, recording or any information storage and retrieval system without the permission in writing from the publishers.

نورانی قاعدہ

NOORANI QAA'IDAH

Urdu in Roman Script with Tajweed Rules

Safhat : **64**

First Edition :
July 2023

Published by:

HUDA PUBLICATIONS

#455, Near City Civil Court
Purani Haveli, Hyderabad - 2
Ph. : 040 24514892, 66481637
Email : hudabook@yahoo.com
www.hudabookshyd.com

Para Online Academy

نَحْمَدُهٗ وَنُصَلِّیْ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْكَرِيْمِ

Nahmaduhuu wa nusalli 'alaa Rasuulihil Kariim

Amaa Ba'ad!

Ye nakaara arz karta hai ke ek arsa mukhtalif mutaabe ke Noorani Qaa'idaon mein taba'at ki kotahiyon se aur bachchaon aur mu'allimeen ko padhne padhane mein pareshani laahaq hone se fikr aur talaash thi ke is qaa'ide ka koi qadeem nuskha mil jaata jis se mutabiqat ki jaati aur maujooda dushwaariyon ka hal nikaala jaata, chunache bafazl-e-Ta'ala jadd-o-jahad karne par tarmeemshuda qadeem nuskha matbu'aa printing works Lahore ka 1350 Hijri ka chapa hua mil gaya jis se mutabiqat karne par zaahir hua ke aaj kal ke Noorani Qaa'ide iske khilaf hain, is tarmeemshuda qadeem nuskhe ko saamne rakhkar mutafarriq muqamaat mein khuddaam-e- madrasa Ashraful Madaris Hardoi ne mufeed izaafe bi apne tajrube se kiye, isliye iska naam Mukammal Noorani Qaa'ida tajweez kiya.

Iske ba'ad Janab Hakeem Qari Afsar Pasha Sahab ne kuch mashware diye jinko saamne rakhkar asateza-e-kiraam zimmedaaran Madrasa Faiz-ul Uloom ne zaroori tarmeemaat ke saath qaa'ida ko murattib karke Hardoi bheja, yahan Ashraful-Madaris ke asateza-e-kiraam darja hifz-o-nazirah ne is par nazresaani ki aur kuch tarmimaat bhi neiz kuch mashware bhi diye jisko aap hazraat ke saamne pesh kiya jaa raha hai.

Aur guzarish hai ke jo mashwara ya tarmeem kisi saheb ke nazdeek munasib maloom ho, us se mutala farmaayen, (ab bajaye alag alag hissaon ke ekja ma-tareeqah-e-taleem shaaye kiya jaa raha hai).

Jazahum Allah Ta'ala
(Mohi Al-Sunnah Hazrat Maulana Shah Muhammad)
Abrar-ul-Haq 'Afi anhu, (Noorullaah Marqada)
Shab 23 Zeeqada 1412 Hijri
Ba'ad tarmeem-o-izaafa ekum Jamadi Al-Aula'a 1422 Hijri

Tehzib Online Academy

ZAROORI GUZARISH

AHEM HIDAYAAT-O-TAREEQA-E-TALEEM

Noorani Qaa'idah mahireen fun ki nazar mein nihayat jaame aur ba-barkat saabit hua hai, bachche ki umr, zehen aur fursat ke lehaaz se sabaq ki miqdaar kam-o-besh rakhi jaaye.

Bachche ki ibtedayi taleem agar kharab rahi aur iste'adaad achchi na hui to uska aage chalna mushkil hai bachcha be-usooli ki wajah se bad-shauq na hone paaye.

Taleem ke waqt koi dusra kaam na karein, kyunke is se bachchaon mein inteshaar, shor-o-shagab aur bad-shauqi hoti hai, mu'allimeen kam-az-kam is qaa'ideh mein darj ki hui hidayaat ke maahir hon, koi dusra mashghala na rakhein. Jis baat ki taleem na ho sakti ho ya aap na kara sakte hon is ko zabaan se hi na nikaalein kyunke is se bachche nafarmaan ban jaate hain aur zyada maar peet aur bahut daant dapat se bachche nidar hojaate hain, sirf nazar ki tezi aur ma'muli daant se kaam lene ki koshish karein, phir bhi baaz na aaye to ghusse ke waqt nahi balke sochkar dusre waqt zyada zor se aur be-jagah na maare aur saza ke ba'ad dusre waqt shafaqat se samjha bhi dein ke aisa nahi kiya karte.

Hurf aur hindse se siyah takhte par bana bana kar dikhayen, darsgah mein mufrad jali huroof aur murakkab jali huroof bhi hon, bachche ke paas takhti qalam aur copy rahe, is tarah padhane se bachchaon ki tabi'at par bojh nahi padta, padhne ka shauq paida hota hai, taleem se pehle muta'leqa hidayaat ko khoob achchi tarah samajhlein taake saza aur khafgi ki naubat na aaye, sirf shabaash keh dena hi kaafi hojaayega, isi tarah mu'allimeen diyanatdaar aur matahamal mizaaj bhi hon, khud gharz aur tarshru na hon, warna bachche ki umar aur aap ki mehnat zaaya hojaayegi neiz mohabbat aur dilsozi se bahchaon ko padhayein.

Umar ki punji zaaya hone se bachayein, umar ka zaaya karna jurm-e-azeem hai aur sarparastaon ko bhi chaahiye ke apne bachche ki taleem ki jaanch hafta ashrah mein khud bhi kar liya karein.

Tariq Online Academy

HIDAYAAT BARAYE MU'ALLIMEEN-E-KIRAAM

1. Bachchaon ko shuru hi se adaab islaami sikhaayein taake ma'soom zehnon mein saheeh islaami taleem ka naqsh baithe aur unki zindagi islaami saanche mein dhal sake.
2. Har waqt ki dua'en maslan sone, jaagne, masjid mein jaane wa nikalne, baitul khala'a jaane wa nikalne ki sunnatein yaad karayi jaayein, aise hi namaz aur wuzu ki sunnatein, fara'iz-e-wuzu, mustahibaat-o-makruhaat-e-wuzu, wajibaat-e-namaz, makruhaat -e-namaz waghair shuru hi se yaad karane ka ehtemaam kiya jaaye.
3. Ilm ka adab, kitaabon ka adab, kaaghaz ka adab gharz ye ke ilm aur muta'luqaat ilm ke aadaab bhi bachchaon ko zehen nasheen karaye jaayen balke is par amal ki bhi barabar hidayat ki jaaye taake ilm ki azmat unke quloob mein baithe, Qur'an Majeed aur paaraon ke adab mein kotahi par tanbihah bhi ki jaaye.

TILAWAT KE TEEN AHEM FA'IDE

1. Dil ka zang duur hota hai. (Hadees)
2. Allah Ta'ala ki mohabbat mein tarraqi hoti hai. (Mazmoon Hadees)
3. Har har hurf par dus neikiyaan milti hain bila samajhe padhne par bhi. (Hadees)

Agar koi ye khayaal kare ke bila samjhe padhne se koi fa'ida nahi, to bad-deen hai ya jaahil ya dono baatein hain.

TILAWAT KE DO AHEM AADAAB

1. Padhne waala dil mein ye khayaal kare ke Allah Ta'ala ne hukm diya hai sunao kaise padhte ho.
2. Sunne waala dil mein khayaal kare ke Ahkumul Hakimeen aur Muhsin-e-Aazam ka kalaam padha jaa raha hai isliye nihayat azmat-o-mohabbat ke saath sunna chaahiye.

Faiz Online Academy

HIDAYAAT

HIDAYAT TAKHTI (NO. 1)

1. (Mufradaat) alag alag huroof ka naam hai. Kul 29 huroof hain, jo tamaam taleem ki buniyaad aur jad hain, narmi aur mohabbat ke saath bachche ko bil-muqabil bithakar Bismillaah padhakar phir due padhayein aur batalayein ke har achche kaam ke shuru main Bismillaah alakh padha karein aur daayen haath ki shahadat ki ungli ek ek hurf par rakhwakar thoda thoda sabaq padhaya karein.

2. Hurfaon ke naam sehat ke saath is tarah yaad karayen:

اَلِف، بَا، تَا، ثَا، جِيْم، حَا، خَا، دَال، ذَال، رَا، زَا، سِيْن، شِيْن، صَاد، ضَاد، عَيْن، غَيْن،
فَا، قَاف، كَاف، لَام، مِيْم، نُوْن، وَاو، هَا، هَمْزَة، يَا، يَا

(Alif, Baa, Taa, Saa, Jeem, Haa, Khaa, Daal, Zaal, Raa, Zaa, Seen, Sheen, Saad, Zaad, Taa, Zaa, Aa'in, Gha'in, Faa, Qaaf, Kaaf, Laam, Meem, Nuun, Waow, Haa, Hamzah, Yaa, Yaa)

3. Pehle din pehli satar ke chaar hurf, اَلِف، بَا، تَا، ثَا **Alif, Baa, Taa, Saa,** padhayein aur nuqtaon ka naam teen tak ginti ke saath yaad karayein, achchi tarah samjhadein ke بَا، تَا، ثَا **Baa, Taa, Saa,** teenon ki ek hi shakal hai, sirf nuqtaon se unki pehchaan hoti hai, neeche ek nuqta ho to ب **Baa** hai, upar do nuqte hon to ت **Taa** hai aur teen nuqte upar hon to ث Saa hai is tarah se sawalaat karte rahein ke ث **Saa** ka ek nuqta mitadein to kya ban jaayega waghaira, aisi mashq karayen ke sawaal karne se bachche ghalti na khaayen aur chusti-o-hoshyaari se jhat pat jawaab dein, aisa pukhta yaad na ho to aage na badhayen, khuwah kayi din guzar jaayein phir un hurfaon ki khoob achchi tarah pehchaan hone ke ba'ad dusra sabaq ج ح خ **Jeem, Haa, Khaa** padhakar unke nuqte bhi isi taraf samjhayen ke in teenon hurfaon ki bhi ek hi shakal hai magar nuqtaon ke farq se shanakhat hoti hai, isi tareeqe par aakhir tak tamaam takhti khatam karayein. اَلِف **Alif** ko kheenchkar padhne na dein. بَا، تَا **Baa, Taa** jaise huroof ko thoda kheench kar padhein, ج د **Jeem, Daal** jaise huroof ko zyada kheench kar padhein.

4. Bachcha is takhti ko awwal se aakhir tak tarteeb ke saath jab saheeh yaad kar liya to aise hi aakhir se awwal ki taraf, upar se neeche ki taraf aur neeche se upar ki taraf sune.

Faraz Online Academy

5. Jali qalam se matbu'a mufrad huroof ko alaheda alaheda katar lein, in katre hue hurfaon ko warq kehte hain, in warqaon ko bila tarteeb puchein, jab is taur se bhi har tarah se pakka yaad hojaaye to Qur'an Majeed se mufrad huroof puchein, bachche agar na bata sake to mat ghabrayen, ghussa na karein, wohi hurf qaa'ideh mein dikhayen phir bhi na aaye to batayen phir puchein phir batayen, algarz hurf shanasi inti hojaaye ke puchne par bila taamul bataden, ye imtihaan roz marrah liya karein jitna imtihaan loge aur jitni deir is mein lagaoge kam hai, roz marrah ke sabaq se is imtihaan ko muqadam samjhein balke is imtihaan hi ko sabaq jaanein, agar kisi din sabaq na ho to koi muzaiqah nahi magar imtihaan mein hargiz naagah na ho, is hidayat ko aa'indah ki tamaam takhtiyon mein yaad rakhein, aqalmand ko isharah kaafi hai aur yehi raz hai khoob samajhlein.

6. Har hurf ko iske makhraj se nikalwaayen taake س ص ت ط ذ ز ض ہ ح ء ع خ ق waghaira huroof jo ek dusre ke mushabihah hain in mein bakhubi imtiyaaz ho, in huroof ka farq nihayat ehtemaam karke samjhadein. Aksar mu'allim is taraf tawajjeh nahi karte aur tarah tarah ke heele bahaane banaate hain magar aap hargiz aisa na karein, huroof ke sifaat (patli, moti, seeti, bulandi, pasti waghaira) ko khoob yaad karwaayein. In mein se ba'az huroof ke makharij aasaan zabaan mein darj zeil hain, bachchaon ko roz marrah ke asbaaq ke dauraan in makharij ko zabaani yaad karwaayein.

ث ذ ظ **Saa, Zaal, Zuaa** in teenon huroof ka makhraj ek hi hai magar sifaat ke farq ki wajah se har ek hurf ki awaaz alag alag hai, makhraj ye hai, zabaan ki nok ko agle aur upar ke do daantaon ke kinaare se is tarah mile ke saamne baithne waale ko zabaan ki zara si nok baahar nazar aaye. Ye bhi zehen nasheen kara dein ke ث **Saa** aur ذ **Zaal** ki awaaz naram hoti hai aur ظ **Zuaa** ki awaaz bhari hui (munh bharkar) hoti hai.

س ص ز **Seen, Saad, Zaa** zabaan ki nok ko agle aur nichle do daataon ke upar se lagayen makhraj ek hai magar awaaz mein farq hai yani ز **Zaa** ki awaaz buland hoti hai. ص **Suaad** ki awaaz par aur س **Seen** ki awaaz bareek hoti hai aur seeti ki awaaz teenaon huroof mein hoti hai.

Fajr Online Academy

ت د ط **Taa, Daal, Taa** in teenon ka makhraj zabaan ki nok aur saamne ke upar ke daantaon ki jad hai, ت **Taa** patli aur ط **Taa** moti (par) hoti hai.

ء ہ **Haa, Hamzah** in dono ka makhraj halq ka aakhri hissa hai jo seene ki taraf hai.

ع ح **Aa'in, Haa** ye dono halaq ke darmiyaan waale hisse se nikalte hain,
ح aur ہ mein faraq aur adaayegi ki mashq bhi achchi tarah karadein.

غ خ **Gha'in, Khaa** in ka makhraj ibtedaaye halaq hai munh ki taraf waala hissa.

ق ك zabaan ki jad upar ke taalu se lagayein to ق **Qaaf** nikalta hai aur ك **Kaaf** ka makhraj hai zabaan ki jad aur upar ka taalu munh ki jaanib zara neeche hatkar.

ض zabaan ki karwat ko upar ki daadhaon ki jad se lagana, baayen jaanib ki daadhaon se aasaani hai, daayen taraf se bhi adaa karna saheeh hai aur zabaan ki nok kahin na lagne paaye. Awaaz ض **Zaad** ke mushabiha hoti hai magar bilkul ظ **Zaa** na ho.

م ن **Meem, Nuun** in do hurfaon ko ada karte waqt naak mein awaaz na jaaye.

Ye 7 huroof pur (mote) padhe jaate hain aur in hi 7 hurfaon ko huroof-e-must'alia kehte hain (pur padhe jaane waale huroof)
خ ص ض غ ط ق ظ **Khaa, Saad, Zaad, Gha'in, Taa, Qaaf, Zaad.**

ع غ **Aa'in, Gha'in** mein yaaye len majhool ada na hon, ma'roof padhe jaaye, huroof shanasi ki mashq keliye takhta siyah se bhi madad lena chahiye, har sabaq bachche se likhwaayen, jab tak bachcha apne sabaq ko achchi tarah likhne padhne aur samajhne par qaadir na hojaaye hargiz dusra sabaq shuru na karayein.

HIDAYAT TAKHTI NO. (2)

1. مُرَكَّبَاتْ *Murakkabaat* (mile hue huroof) aksar hurf, jab aapas mein ek dusre se milte hain to unki shaklein badal jaati hain aur pehchaani nahi jaati is takhti mein wo shaklein dhikaayi gayi hai pehle takhti ki madad se alag alag hurf ki shakal aur iska naam samjhaate, bataate aur puchte jaayen awwal se aakhir, aakhir se awwal, upar se neeche aur neeche se upar ki taraf yaad karayein.

Faiz Online Academy

2. Wazeh ho ke in mein ن ی **Nuun, Yaa** bhi ب ت ث **Baa, Taa, Saa** ke hum-shakal hogaye hain sirf nuqtaon ki tedaad aur unke upar neeche hone se imtiyaaz hota hai maslan upar ek nuqta hoto ن **Nuun**, neeche hoto ب **Baa** waghaira, isi tarah baaqi hum-shakal hurfaon ki nuqtaon se pehchaan hoti hai, kisi hurf ko pehchaanne keliye iska sirf nuqta aur iska sira hi kaafi hai, gharz ye ke ek si surat waale huroof ke nuqte radd-o-badal karke yaad karayein maslan ت **Taa** ka nuqta agar upar rakh dein to kaunsa hurf ban jaayega? aur ن **Nuun** ka nuqta neeche lagadein to kaunsa hurf hoga? ت **Taa** aur ق **Qaaf** mein kya farq hai? ت **Taa** aur ث **Saa** mein kya farq hai?

3. Isi takhti se talba ko mutale'a ka dhang sikhaayein, maslan Para Amm ka koi safha ya chand satrein muqarrar karke talba se kahen ke iske tamaam hurfaon ko pehchaanein jo hurf na pehchana jaaye ise un marakab hurfaon ki shaklaon mein talaash karein.

4. Safha 13 ki aakhri satar ko is tarah padhayein, hamza asli shakal mein, hamza alif ki shakal mein, hamza waow ki shakal mein, hamza yaa ki shakal mein.

5. Is takhti mein itni mashq hojaani chaahiye ke Qur'an Majeed ke jis muqaam se huroof puche jaaye bila taamul huroof ke naam lete jaaye maslan عَمَّ يَتَسَآءَلُوْنَ *'Amma yatasa'a 'aluuna,* ko is tarah bata sake ع . م . ی . ت . س . ء . ا . ل . و . ن **Aa'in . Meem . Taa . Seen . Alif . Hamza . Laam . Waow . Nuun,** jab tak itni mashq na ho, aage na badhayein aur aisi iste'adaad ke liye is takhti ki mazeed mashq karaye, bachchaon mein is takhti ke khatam par itni salahiyat na paida ho to apne tareeqa-e-taleem ki kotahi jaanein aur haalat durust hone tak takhti No. 3 shuru na karaye.

HIDAYAT TAKHTI NO. (3)

Mu'allimaon ko laazim hai ke qaa'ida ke khatam tak koshish karte rahe ke bachche har hurf ko apne makhraj se ada kiya karein, is takhti mein harkaat ka bayaan teen safhaat mein har ek ki misaalaon ke saath kiya gaya hai, takhti shuru karane se pehle *zabar, zair, pesh* hua, ise mutaharak kehte hain, *zabar* ko *fatha*, *zabar* waale

Faiz Online Academy

hurf ko *maftooh*, *zair* ko *kasara*, *zair* waale hurf ko *maksoor*. *Pesh* ko *zamma*, *pesh* waale hurf ko *mazmoom* kehte hain, jab in harkataon ko khoob pehchanne lagein tab unko hijjaon se ye takhti padhayein is tarah se (**Hamza** *zabar* أَ , **Hamza** *zair* إِ , **Hamza** *pesh* أُ) ye bhi samjhadein ke **Alif** par koi harkat yani *zabar, zair, pesh* waghaira nahi hoti jis **Alif** par *zabar, zair, pesh* hua, ise *hamza* jaano. Isi tarah ye takhti hijjaon se aakhir tak khoob sehat ke saath yaad karaaye jab hijjaon se yaad hojaaye to rawaan padhaye, rawaan ki khoob mashq karaye upar se neeche ko, neeche se upar ko, baayen se daayen ko padhayen, beech becch mein se puchein, juda juda safhaat par harkatein rakhkar padhne ki mashq karayen, hijjaon mein pehle hurf ka naam liya jaata hai phir harkat ka, aisi mashq hojaane ke baad alfaaz ko hijje aur rawaan saath hi saath karana chaahiye maslan (**Aa'in** *zabar* عَ **Baa** *zabar* بَ, *'aba* عَبَ **Daal** *zabar* دَ *'Abada* عَبَدَ) ab har sabaq mein hijje aur rawaan dono ahem hain ke dono mein saaf saaf adayi ho, agar donon mein se kisi ek mein bhi kami rahi to aage sabaq na dein, raaye *maftooh* aur *mazmoom* ko pur aur *maksoor* ko baareek padhayein, gharz ye ke harkaat ـَـِـُ ko thoda bhi kheenchne na dein aur na jhatka hone dein, neiz hijje aur rawaan soch soch kar aur atak atak kar sunade to yaad mein shumaar na kiya jaaye. hijje aur rawaan donon ko munh khol kar wazeh taur par lehja ke saath bachcha zabaan se ada kare, lehje se bachchaon ki dilchaspi mein izaafa hoga hai.

HIDAYAT TAKHTI NO. (4)

Is takhti mein pehle huroof maddah (**ا،ی،و Alif, Yaa, Waow**) ka bayaan alag alag teen safhaat mein hai phir *khada zabar, khadi zair, ulta pesh* (jo darasal huroof maddah hi ki takhtiyaan hain) alag alag teen safhaat mein misaalaon ke saath darj hain, in chech ko ek alif ke barabar kheenchna chaahiye, is miqdaar mein kami beshi na ho, kami se harkat ban jaayega aur beshi se mad ho jaayega, ek alif ki miqdaar wohi hai jo urdu zabaan mein hai jaise paani ke, is mein (**پا Paa**) ko ek alif ke barabar kheencha jaata hai aur (**نی Ni**) ko bhi ek alif ke barabar kheench kar padhte hain is mein kami beshi ho to lafz ghalat ho jaate hain in asbaaq ke hijje is tarah honge. (**Baa Alif** *zabar* بَا *Baa*), (**Baa Waow** *pesh* بُوْ *Buu*) aur (**Baa** *khada zair* بِیْ *Bii*) (Baa *ulta pesh* بُوْ *Buu*). Alfaaz ke hijje is tarah honge maslan

(Zaa Alif *zabar* زَا *Zaa*, Daal *zabar* دَا *Daa*, زَادَ *Zaada*) (Maa *zabar* مَ *Maa*, Waow Alif *zabar* وَا *Waa*, مَوَا *Mawaa*. Zaa Ya *zair* زِیْ *Zii* - مَوَازِیْ *Mawaazii*. Nuun *pesh* نُ *Nuu* - مَوَازِیْنُ *Mawaaziinu* - Haa *ulta pesh* ہٗ *Huu* مَوَازِیْنُہٗ *Mawaaziinuhuu*, har takhti ki pehli satar ya pehla nuqta agar pakka hojaaye to saari takhti bachcha khud-bakhud nikaal lega.

Isi tarah har sabaq aur har takhti mein khilaaf tarteeb bachche ka imtihaan lete rehna chaahiye ما-مو-می *Maa, Muu, Mii* aur نا-نو-نی *Naa, Nuu, Nii* ke padhte waqt naak mein awaaz na jaaye yani inko *(Maa(n), Muu(n), Mai(n), Naa(n), Nuu(n), Nii(n))* ki tarah padhna badi ghalti hai, *yaaye maksoor* ki adaayegi *hamza-e-maksoor* ki tarah na ho, aur *Waow mazmoom* ko *hamza-e-mazmoom* ki tarah na padhein, majhool awaaz yani dheeli awaaz se har jagah bachaya jaaye jaise chor ki **Waow** aur sher ki **Yaa** dono majhool hain, aur Nuur ki **Waow** aur Teer ki **Yaa** dono ma'roof hain, arbi mein sab awaazein ma'roof yani sakht hoti hain.

Hafaz Online Academy

تَختی نمبر ۱ مُفرَدات (الگ الگ حروف)

TAKHTI NO. 1 | MUFRADAAT

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

Bismillaahir Rahmaan Nir-Rahiim

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ وَتَمِّمْ بِالْخَيْرِ وَبِكَ نَسْتَعِيْنُ يَا فَتَّاحُ رَبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا

Rabbi yassir walaa tu'assir wa tammim bil khayri wa bika nasta'iinu yaa fattaahu Rabbi zidnii 'ilman.

ا Alif اَلِف	ب Baa بَا	ت Taa تَا	ث Saa ثَا
	ج Jeem جِيْمْ	ح Haa حَا	خ Khaa خَا
د Daal دَالْ	ذ Zaal ذَالْ	ر Raa رَا	ز Zaa زَا
س Seen سِيْنْ	ش Sheen شِيْنْ	ص Suaad صَادْ	ض Zuaad ضَادْ
ط Tuaa تَا	ظ Zuaa زَا	ع Aa'in عَيْنْ	غ Gha'in غَيْنْ

Eitaz Online Academy

ل Laam لَامْ	ك Kaaf كاف	ق Qaaf قَافْ	ف Faa فَا
ه Haa هَا	و Waow وَاوْ	ن Nuun نُوْنْ	م Meem مِيْمْ
نقطوں کی پہچان Nuqtaon ki Pehchaan ب ت ث ـ ـ ـ	ے Yaa يَا	ی Yaa يَا	ء Hamzah هَمْزَةْ

IMTIHAAN اِمْتِحَانْ

خ Khaa	ه Haa	ح Haa	ص Suaad	ش Sheen	س Seen	ث Saa	ط Tuaa	ت Taa
ب Baa	ن Nuun	ع Aa'in	ا Alif	ظ Zuaa	ض Zuaad	ز Zaa	ذ Zaal	ق Qaaf
	د Daal	ل Laam	م Meem	ت Taa	ی Yaa	غ Gha'in	ف Faa	

Murakkabaat mein mile hue huroof ki shaklein

مرکبات میں ملے ہوئے حُروف کی شکلیں

ف ف ف	ع ع ع	د د	ج ج	ت ت ة ة	ب ب ب	ا ا ا
ی ی ی	ء ئ ئ	ه ه ه ه	ن ن ن	م م م	ل ل ل	ك ك ك

Faraz Online Academy

تَختی نمبر ۲ مُرکّبات

TAKHTI NO. -2 | MURAKKABAAT

Laam ل — ا Alif

بَا Baa Alif *Baa*	لَا Laam Alif *Laa*	مَا Meem Alif *Maa*	لَا Laam Alif *Laa*	جَا Jeem Alif *Jaa*	لَا Laam Alif *Laa*
بَلْب Baa Laam Baa *Balab*	لَا Laam Alif *Laa*	لَب Laam Baa *Lab*	لَا Laam Alif *Laa*	لَج Laam Jeem *Laj*	لَا Laam Alif *Laa*

كَ كـ ك Kaaf

تَكْث Taa Kaaf Saa *Takas*	بَكْت Baa Kaaf Taa *Bakat*	كَا Kaaf Alif *Kaa*	كَا Kaaf Alif *Kaa*	كَت Kaaf Taa *Kat*	كَب Kaaf Baa *Kab*

ی Yaa — ن Nuun — ث Saa — ت Taa — ب Baa

بَس Baa Seen *Bas*	يَا Yaa Alif *Yaa*	نَا Nuun Alif *Naa*	ثَا Saa Alif *Saa*	تَا Taa Alif *Taa*	بَا Baa Alif *Baa*
تَح Taa Haa *Tah*	ثَج Saa Jeem *Saj*	ثَس Saa Seen *Sas*	تَس Taa Seen *Tas*	نَس Nuun Seen *Nas*	يَس Yaa Seen *Yas*

Darsgah Online Academy

نم	يم	بم	بج	يح	نخ
Naa Meem *Nam*	Yaa Meem *Yam*	Baa Meem *Bam*	Baa Jaa *Baj*	Yaa Haa *Yah*	Nuun Khaa *Nakh*

تى	نى	يي	بى	ثم	تم
Taa Yaa *Tii*	Nuun Yaa *Nii*	Yaa Yaa *Yii*	Baa Yaa *Bii*	Saa Meem *Sam*	Taa Meem *Tam*

ثثل	يتل	بيل	تنل	نبل	ثى
Saa Saa Laam *Sasala*	Yaa Taa Laam *Yatala*	Baa Yaa Laam *Bayala*	Taa Nuun Laam *Tanala*	Nuun Baa Laam *Nabala*	Saa Yaa *Sii*

نين	ثثن	يتن	تين	بنن	نبن
Nuun Yaa Nuun *Nayana*	Saa Saa Nuun *Sasana*	Yaan Taa Nuun *Yatana*	Taa Yaa Nuun *Tayana*	Baa Nuun Nuun *Banana*	Nuun Baa Nuun *Nabana*

Khaa خ	Haa ح	ج Jeem

يجب	تحت	جت	خب	حث
Yaa-Jeem-Baa	Taa-Haa-Taa	Jeem- Taa	Khaa - Baa	Haa - Saa

بخت	صحب	
Baa-Khaa-Taa	Su'ad-Haa-Baa	

ھ	ہ	ة
Haa	Haa	Taa

بهم	بها	يهب	ته	يه	بة
Baa - Haa - Meem	Baa - Haa - Alif	Yaa - Haa - Baa	Taa - Haa	Yaa - Haa	Baa - Taa

Tajik Online Academy

ز	ر	ذ	د
Zaa	Raa	Zaal	Daal

تز	ير	خز	جر	خذ	جد
Taa - Zaa	Yaa - Raa	Khaa - Zaa	Jeem - Raa	Khaa - Zaal	Jeem - Daal

	مز	فر	كذ	مد
	Meem- Zaa	Faa - Raa	Kaaf - Zaal	Meem - Daal

ظ	ط	ض	ص	ش	س
Zuaa	Tuaa	Zuaad	Suaad	Sheen	Seen

ضا	طب	صل	شل	سل
Zuaad - Alif	Tuaa - Baa	Suaad - Baa	Sheen - Laam	Seen - Laam

ظا	ضى	شق	سر
Tuaa - Alif	Zuaad - Yaa	Sheen - Qaaf	Seen - Raa

ء	غ	ع
Hamzah	Gha'in	Aa'in

تغ	بع	ضغ	صع	غر	عز
Taa-Gha'in-Daal	Baa-Aa'in-Daal	Zuaad - Gha'in	Suaad - Aa'in	Gha'in - Raa	Aa'in - Zaa

	ئ	ؤ	أ	ء
	Yaa Hamzah	Waow Hamzah	Alif Hamzah	Hamzah

Free Online Academy

Meem Waow Qaaf Faa

قو فو فق فل يف حم

Haa - Meem Yaa - Faa Qaaf - Faa - Laam Faa - Qaaf - Laam Faa - Waow Qaaf - Waow

كم لم تم تت

Taa - Meem - Taa Taa - Meem Laam - Meem Kaaf - Meem

اِمْتِحَانٌ IMTIHAAN

ایاك نستعین و مایدریک

لعله یزکی او یذکر فتنفعه

الذکری فسیکفیکهم الله قبلتهم

مستقیم بحجارة من سجیل

فجعلهم کعصف مأکول لتنبئن

Farat Online Academy

تَختی نمبر ۳ حرکات

TAKHTI NO. 3 | HARKAT

Zabar, Zair, Pesh ـَـِـُ ko harkaat kehte hain.
Zabar, Zair, Pesh ko jaldi padhe, thoda bhi na kheenche.
Alif hamesha khaali hota hai jo **Alif** khaali na ho wo **Hamzah** hai.
Zabar (ـَـ) ki awaaz upar ko uthti hai.

دَ Daal *zabar* *daa*	خَ Khaa *zabar* *khaa*	حَ Haa *zabar* *haa*	جَ Jeem *zabar* *jaa*	ثَ Saa *zabar* *saa*	تَ Taa *zabar* *taa*	بَ Baa *zabar* *baa*	اَ Alif *zabar* *aa*
طَ Tuaa *zabar* *taa*	ضَ Zuaad *zabar* *zaa*	صَ Suaad *zabar* *saa*	شَ Sheen *zabar* *shaa*	سَ Seen *zabar* *saa*	زَ Zaa *zabar* *zaa*	رَ Raa *zabar* *raa*	ذَ Zaal *zabar* *zaa*
مَ Meem *zabar* *maa*	لَ Laam *zabar* *laa*	كَ Kaaf *zabar* *kaa*	قَ Qaaf *zabar* *qaa*	فَ Faa *zabar* *faa*	غَ Gha'in *zabar* *ghaa*	عَ Aa'in *zabar* *'aa*	ظَ Zuaa *zabar* *zaa*
	يَ Yaa *zabar* *yaa*	ىَ Yaa *zabar* *yaa*	ءَ Hamzah *zabar* *aa*	هَ Haa *zabar* *haa*	وَ Waow *zabar* *waa*	نَ Nuun *zabar* *naa*	

MASHQ مَشْقْ

كَسَبَ *Kasaba*	عَبَدَ *'Abada*	وَدَعَ *Wada'aa*	دَرَسَ *Darasa*
سَجَدَ *Sajada*	وَجَدَ *Wajada*	بَلَغَ *Balagha*	دَخَلَ *Dakhala*

لے Har takhti mein hijje aur rawaan dono ki mashq karayen.
Hijje دDaal *zabar* دَ *Daa*. *Zabar* ko thoda bhi na kheenchen (رRaa *zabar* رَ *Raa* - دَرَ *Dara* - سSeen *zabar* سَ *Saa* - دَرَسَ *Darasa*)

Farsi Online Academy

ZAIR ـِ زیر

Zair ko maroof padha jaaye aur majhool awaaz se bacha jaaye.
Zair ki awaaz neeche ko jaati hai.

دِ Daal *zair* *di*	خِ Khaa *zair* *khi*	حِ Haa *zair* *hi*	جِ Jeem *zair* *ji*	ثِ Saa *zair* *si*	تِ Taa *zair* *ti*	بِ Baa *zair* *bi*	اِ Alif *zair* *ii*
طِ Tuaa *zair* *ti*	ضِ Zuaad *zair* *zi*	صِ Suaad *zair* *si*	شِ Sheen *zair* *shi*	سِ Seen *zair* *si*	زِ Zaa *zair* *zi*	رِ Raa *zair*	ذِ Zaal *zair* *zi*
مِ Meem *zair* *mi*	لِ Laam *zair* *li*	كِ Kaaf *zair* *ki*	قِ Qaaf *zair* *qi*	فِ Faa *zair* *fi*	غِ Gha'in *zair* *ghi*	عِ Aa'in *zair* *'ii*	ظِ Zuaa *zair* *zi*
	ےِ Yaa *zair* *yi*	یِ Yaa *zair* *yi*	ءِ Hamzah *zair* *ii*	هِ Haa *zair* *hi*	وِ Waow *zair* *wi*	نِ Nuun *zair* *ni*	

MASHQ مَشق

شَهِدَ *Shahida*	حَمِدَ *Hamida*	رَدِفَ *Radifa*	اِبِلٌ *Ibili*
لَعِبَ *La'iba*	رَحِمَ *Rahima*	سَخِرَ *Sakhira*	بَخِلَ *Bakhila*

ـٕ *Hamza zair* اِ. *Zair* ko thoda bhi na kheenchen aur majhool bhi na hone dein. ب **Baa** *zair* بِ *Bii*, اِبِ *Ibi*. ل **Laam** *zair* لِ *Lii*, اِبِلِ *Ibili*

خَطِفَ *Khatifa*	بَرِقَ *Bariqa*	عَمِلَ *'Amila*	شَرِبَ *Shariba*
نَسِيَ *Nasiya*	غَشِيَ *Ghashiya*	سَقِمَ *Saqima*	جَزِعَ *Jazi'aa*

Tarteel Online Academy

PESH پیش ـُـ

Pesh ko maroof padha jaaye aur majhool awaaz se bacha jaaye, thoda bhi na kheenchein, *Pesh* ki awaaz aage ko jaati hai aur hontaon ke kinaare milte hain aur beech ka hissa kuch khula rehta hai.

دُ Daal *pesh* *du*	خُ Khaa *pesh* *khu*	حُ Haa *pesh* *hu*	جُ Jeem *pesh* *ju*	ثُ Saa *pesh* *su*	تُ Taa *pesh* *tu*	بُ Baa *pesh* *bu*	اُ Alif *pesh* *uu*
طُ Tuaa *pesh* *tu*	ضُ Zuaad *pesh* *su*	صُ Suaad *pesh* *su*	شُ Sheen *pesh* *shu*	سُ Seen *pesh* *su*	زُ Zaa *pesh* *zu*	رُ Raa *pesh* *ru*	ذُ Zaal *pesh* *du*
مُ Meem *pesh* *mu*	لُ Laam *pesh* *lu*	كُ Kaaf *pesh* *ku*	قُ Qaaf *pesh* *qu*	فُ Faa *pesh* *fu*	غُ Gha'in *pesh* *ghu*	عُ Aa'in *pesh* *'uu*	ظُ Zuaa *pesh* *zu*
	ےُ Yaa *pesh* *yu*	یُ Yaa *pesh* *yu*	ءُ Hamzah *pesh* *uu*	ہُ Haa *pesh* *hu*	وُ Waow *pesh* *wu*	نُ Nuun *pesh* *nu*	

MASHQ مَشق

قُتِلَ *Qutila*	فُقِدَ *Fuqida*	سُدُسُ *Sudusu*	رُسُلُ *Rusulu*
هُدِیَ *Hudiya*	عُلِمَ *'Ulima*	كَرُمَ *Karuma*	نُكِسَ *Nukisa*

ل **Hijje:** ر **Raa** *pesh* رُ ***Ru,*** *pesh* ko thoda bhi na kheenchein aur majhool bhi na hone dein. س **Seen** *pesh* سُ ***Su.*** رُسُ ***Rusu.*** ل **Laam** *pesh* لُ ***Lu*** رُسُلُ ***Rusulu***

نُصِرَ *Nusira*	قُدِرَ *Qudira*	وُسِعَ *Wusi'aa*	صُحُفُ *Suhufu*

Tahir Online Academy

تَختی نمبر ۴ حُروف مَدّہ

TAKHTI NO. 4 | HUROOF-E-MADDAH

(Alif se pehle *Zabar* ho)

(**Huroof-e-Maddah** teen hain | Waow و | Yaa ی | Alif ا | inko thoda kheenchkar padhain) (ا **Alif** jis se pehle *Zabar* ho ـَا Alif *Zabar*)

دَا Daal *zabar* Alif - *daa*	خَا Khaa *zabar* Alif - *khaa*	حَا Haa *zabar* Alif - *haa*	جَا Jeem *zabar* Alif - *jaa*	ثَا Saa *zabar* Alif - *saa*	تَا Taa *zabar* Alif - *taa*	بَا Baa *zabar* Alif - *baa*	ءَا Hamza *zabar* Alif - *aaa*
طَا Tuaa *zabar* Alif - *taa*	ضَا Zuaad *zabar* Alif - *zaa*	صَا Suaad *zabar* Alif - *saa*	شَا Sheen *zabar* Alif - *shaa*	سَا Seen *zabar* Alif - *saa*	زَا Zaa *zabar* Alif - *zaa*	رَا Raa *zabar* Alif - *zaa*	ذَا Zaal *zabar* Alif - *zaa*
مَا Meem *zabar* Alif - *maa*	لَا Laam *zabar* Alif - *laa*	كَا Kaaf *zabar* Alif - *kaa*	قَا Qaaf *zabar* Alif - *qaa*	فَا Faa *zabar* Alif - *faa*	غَا Gha'in *zabar* Alif - *ghaa*	عَا Aa'in *zabar* Alif - *'aaa*	ظَا Zuaa *zabar* Alif - *zaa*
		يَا Yaa *zabar* Alif - *yaa*	هَا Haa *zabar* Alif - *haa*	وَا Waow *zabar* Alif - *waa*	نَا Nuun *zabar* Alif - *naa*		

MASHQ مَشق

جَاهَدَ *Jaahada*	تَابَ *Taaba*	خَافَ *Khaafa*	زَادَ *Zaada*
فَرَاغَ *Faraagha*	شَارَبَ *Shaaraba*	جُنَاحُ *Junaahu*	حَاسَبَ *Haasaba*

Hijje - زا **Zaa Alif** *Zabar* زَا *Zaa* - د **Daal** *Zabar* دَ *Daa* - زَادَ *Zaada*, *Zabar* ko thoda bhi na kheenchen.

تَعَالَ *Ta'aala*	صَابَرَ *Saabara*	قَاتَلَ *Qaatala*	خَادَعَ *Khaada'aa*

Iqra Online Academy

ـِیْ — **Yaa** Jis par *Jazam* ho aur is se *Zair* ho thoda kheenchen aur ma'roof padhe

اِیْ *Iii*	بِیْ *Bii*	تِیْ *Tii*	ثِیْ *Sii*	جِیْ *Jii*	حِیْ *Hii*	خِیْ *Khii*	دِیْ *Dii*
ذِیْ *Zii*	رِیْ *Rii*	زِیْ *Zii*	سِیْ *Sii*	شِیْ *Shii*	صِیْ *Sii*	ضِیْ *Zii*	طِیْ *Tii*
ظِیْ *Zii*	عِیْ *'Iii*	غِیْ *Ghii*	فِیْ *Fii*	قِیْ *Qii*	کِیْ *Kii*	لِیْ *Lii*	مِیْ *Mii*
نِیْ *Nii*	وِیْ *Wii*	هِیْ *Hii*	ءِیْ *Iii*	یِیْ *Yii*			

MASHQ مَشْق

دِیْنِیْ *Diinii*	فِیْهِ *Fiihi*	اَرِنِیْ *Arinii*	کِتَابِیْ *Kitabii*
اُجِیْبُ *Ujiibu*	یُوَارِیْ *Yuwaarii*	مَفَاتِیْحُ *Mafaatiihu*	رَازِقِیْنَ *Raaziqiina*

Hijje: دی Daal Yaa *Zair* دِیْ *Dii* - نی Nuun Yaa *Zair* نِیْ *Nii*
دِیْنِیْ *Diini*

عِبَادِیْ *'Ibaadii*	عَذَابِیْ *'Azaabii*	تَمَاثِیْلُ *Tamaasiilu*
مَقَادِیْرُ *Maqaadiiru*	اَخِیْهِ *Akhiihi*	بَنِیْهِ *Baniihi*

Jazam ـْ ki pehchaan karayen aur batlaayen jis **hurf** par *jazam* ho isko pichle hurf se milakar padhen.

Faiz Online Academy

وْ — Jis par *jazam* ho aur is pehle *pesh* ho, thoda kheenchen aur ma'roof padhen.

دُوْ *Duu*	خُوْ *Khuu*	حُوْ *Huu*	جُوْ *Juu*	ثُوْ *Suu*	تُوْ *Tuu*	بُوْ *Buu*	اُوْ *Uuu*
طُوْ *Tuu*	ضُوْ *Zuu*	صُوْ *Suu*	شُوْ *Shuu*	سُوْ *Suu*	زُوْ *Zuu*	رُوْ *Ruu*	ذُوْ *Zuu*
مُوْ *Muu*	لُوْ *Luu*	كُوْ *Kuu*	قُوْ *Quu*	فُوْ *Fuu*	غُوْ *Ghuu*	عُوْ *'Uuu*	ظُوْ *Zuu*

يُوْ *Yuu*	ءُوْ *Uuu*	هُوْ *Huu*	وُوْ *Wuu*	نُوْ *Nuu*

MASHQ مَشْقْ

نُوْرُ *Nuuru*	تُوْبُوْا *Tuubuu*	طُوْرُ *Tuuru*	نُوْحُ ۱ *Nuuhu*
تَكُوْنُ *Takuunu*	يَقُوْمُ *Yaquumu*	يُوْحِيْ *Yuuhii*	قَالُوْا *Qaaluu*

۱ **Hijje:** ن و **Nuun Waow** *pesh* نُوْ *Nuu*, ح **Haa** *pesh*, حُ *Huu*, نُوْحُ *Nuuhu*. *Pesh* ko thoda bhi na kheenchen aur majhool bhi na hone dein.

دَاخِرُوْنَ *Daakhiruuna*	قَارُوْنُ *Qaaruunu*	مُسْلِمُوْنَ *Muslimuuna*
رَاجِعُوْنَ *Raaji'uuna*	بَاسِطُوْنَ *Baasitunna*	سَبَقُوْنَا *Sabaquuna*

Faraz Online Academy

KHADA ZABAR, KHADI ZAIR, ULTA PESH ـٰ ـٖ ـٗ

In teenon ko bhi huroof-e-maddah ki tarah thoda kheenchkar padhna chaahiye (ـٰ *Khada zabar* barabar hota hai **Alif** ke, jaise بٰ barabar hai بَا ke)

دٰ *Daa*	خٰ *Khaa*	حٰ *Haa*	جٰ *Jaa*	ثٰ *Saa*	تٰ *Taa*	بٰ *Baa*	اٰ *Aaa*
طٰ *Taa*	ضٰ *Zaa*	صٰ *Saa*	شٰ *Shaa*	سٰ *Saa*	زٰ *Zaa*	رٰ *Raa*	ذٰ *Zaa*
مٰ *Maa*	لٰ *Laa*	كٰ *Kaa*	قٰ *Qaa*	فٰ *Faa*	غٰ *Ghaa*	عٰ *'Aaa*	ظٰ *Zaa*
	ےٰ *Yaa*	یٰ *Yaa*	ءٰ *Aaa*	هٰ *Haa*	وٰ *Waa*	نٰ *Naa*	

MASHQ مَشْق

اَبَوٰهُ *Abawaahu*	مٰلِكِ *Maaliki*	اَمَنَ *Aamana*	اٰدَمَ *Aadama*
اِلٰهُنَا *Ilaahunaa*	يُصْلِحُ *Yaasaalihu*	غٰوِيْنَ *Ghaawiina*	سَمٰوٰتِ *Samaawaati*

ا **Hijje:** *Hamza khada zabar* اٰ. د **Daal** *zabar* دَ *Daa*, *zabar* ko thoda bhi kheenchen, اٰدَ *Aada*, م **Meem** *zabar* مَ *Maa* - *Aadama* اٰدَمَ

ذٰلِكَ *Zaalika*	رِسٰلٰتِ *Risaalaati*	كِتٰبُ *Kitaabu*	هٰذَا *Haazaa*

Tasvir Online Academy

KHADI ZAIR — کھڑی زیر

Khadi zair — barabar hai ی **Yaa** *Maddah* ke, jaise بٖ **Baa** *khadi zair* barabar hai بِی *Bii* ke

دِ *Dii*	خِ *Khii*	حِ *Hii*	جِ *Jii*	ثِ *Sii*	تِ *Tii*	بِ *Bii*	اِ *Iii*
طِ *Tii*	ضِ *Zii*	صِ *Sii*	شِ *Shii*	سِ *Sii*	زِ *Zii*	رِ *Rii*	ذِ *Zii*
مِ *Mii*	لِ *Lii*	كِ *Kii*	قِ *Qii*	فِ *Fii*	غِ *Ghii*	عِ *'Iii*	ظِ *Zii*
	ےِ *Yii*	یِ *Yii*	ءِ *Iii*	هِ *Hii*	وِ *Wii*	نِ *Nii*	

MASHQ مَشق

رُسُلِهٖ *Rusulihii*	عِبَادِهٖ *'Ibaadihii*	بِهٖ *Bihii*	اِلْفِ *Ilaafi*
بِكَلِمٰتِهٖ *Bikalimaatihii*	هٰذِهٖ *Haazihii*	وَقِيْلِهٖ *Waqiilihii*	نُوْرِهٖ *Nuurihii*

ـٰ **Hijje:** *Hamza khadi zair* اِ, ل **Laam** *khada zabar* لَ *Laa* - اِلَ *Iilaa*, ف **Faa** *zair* فِ *fii*, *zair* ko thoda bhi na kheenchen aur majhool bhi na hone dein. اِلْفِ *Ilaafi.*

فِيْهِ *Fiihii*	بِيَمِيْنِهٖ *Biyamiinihii*	بِكِتَابِهٖ *Bikitaabihii*	بِاٰيٰتِهٖ *Bi'aayaatihii*

Faraz Online Academy

ULTA PESH الٹا پیش ـُـ

Ulta pesh ـُـ barabar hai **Waow** *maddah* وٗ ke, jaise بٗ ***Baa ulta pesh*** barabar بُوٗ ***Buu*** ke

دٗ *Duu*	خٗ *Khuu*	حٗ *Huu*	جٗ *Juu*	ثٗ *Suu*	تٗ *Tuu*	بٗ *Buu*	اٗ *Uuu*
طٗ *Tuu*	ضٗ *Zuu*	صٗ *Suu*	شٗ *Shuu*	سٗ *Suu*	زٗ *Zuu*	رٗ *Ruu*	ذٗ *Zuu*
مٗ *Muu*	لٗ *Luu*	كٗ *Kuu*	قٗ *Quu*	فٗ *Fuu*	غٗ *Ghuu*	عٗ *'Uuu*	ظٗ *Zuu*
	ےٗ *Yuu*	یٗ *Yuu*	ءٗ *Uuu*	ہٗ *Huu*	وٗ *Wuu*	نٗ *Nuu*	

MASHQ مَشق

اٰيَاتُهٗ *Aayaatuhuu*	رَسُوْلُهٗ *Rasuuluhuu*	دَاوٗدَ *Daawooda*	لَـهٗ *Lahuu*
مَوَازِيْنُهٗ *Mawaaziinuhuu*	وَرِثَهٗ *Warisahuu*	تِلَاوَتُهٗ *Tilaawatuhuu*	جُنُوْدُهٗ *Junuuduhuu*

Hijje: ل **Laam** *zabar* لَ ***Laa*** *- Zabar ko thoda bhi na kheenchen.*
ہ **Haa** *ulta pesh* ہٗ *Huu* - لَہٗ *Lahuu*

قَرِيْنُهٗ *Qariinuhuu*	غَاوٗنَ *Ghaa'woona*	مَاوٗرِیَ *Maa'wooriya*	جَعَلَهٗ *Ja'alahuu*

Faiz Online Academy

HIDAYAAT

HIDAYAT TAKHTI NO. (5)

Huroof Leen maslan قَوْ *Qaw* aur لَیْ *Lii* ko is qadar jald padhein jis qadar قَفْ *Qaf* aur نَسْ *Nas* ko jaldi padhte hain, huroof leen ko ma'roof padhein jaise urdu mein بَمْبَیْ *Bambayi* ki **Yaa** hai aur بَالَامَو *Baalaamaw* ka **Waow.**

HIDAYAT TAKHTI NO. (7,8)

Tanveen ke hijje (ب **Baa** do *zabar* بًا , **Baa** *do zair* بٍ ,ب **Baa** *do pesh* بٌ) *do zabar* jis hurf par ho, iske aakhir mein ek **Alif** likha jaata hai magar ye **Alif** wasal (milaane) mein nahi padha jaata hai, takhti number 8 ki pehli satar ke hijje (ت **Taa** *do zabar* تًا *Tan* تن **Taa Nuun** *zabar* تَنْ *Tan,* تَنْ تَنْ *Tan Tan,*) is tarah Tanveen aur *Nuun-e-Saakin* ko baik waqt hijje karke phir isi waqt dono ko rawan padhaayen ke awaaz dono ki eksaan hoti hai.

HIDAYAT TAKHTI NO. (11, 12)

Is mein qalqala ka bayaan hai maslan ب *Baa saakin* padhne ke waqt dono lab milkar sakhti ke saath alaheda hon, agar dono lab alaheda na hon to ب **Baa** ka qalqala ada na hoga, (bikhilaaf م *Meem Saakin* ke, kyunke is mein qalqala nahi hai halanke dono huroof labaon se nikalte hain jaise اَبْ *Ab,* اَمْ *Am.*

HIDAYAT TAKHTI NO. (13)

Hijje maslan اَبَ *Aba* ke is tarah honge (*Hamza* ب **Baa** *zabar,* اَبْ *Ab,* ب **Baa** *zabar* بَ اَبَّ **Baa** *Abba*) mushaddad huroof ki aadayegi mein do hurf ke barabar takheer aur kuch sakhti hoti hai, ی **Yaa** par tashdeed hoto ی **Yaa** ko khoob zaahir karke padhein, و **Waow** par tashdeed hoto padhte waqt hontaon mein golaayi hojaaye.

HIDAYAT TAKHTI NO. (14)

(1) Tashdeed waali ر **Raa** par zabar ya pesh ho to pur padhenge.

(2) Zair waali raaye mushaddadah ko bareek padhenge jaise, بِرِّ

(3) Raaye mushadaddah par *zabar* ya *pesh* ho aur is se pehle hurf par *zair* ho ر **Raa** ko shuru se pur hi padhenge jaise, بِرَّ بِرُّ

(4) Raaye mushadaddah par *zair* ho, aur is se pehle hurf par *zabar* ya *pesh* hoto ر **Raa** ko shuru se baareek hi padhenge jaise شَرِّ ، بُرِّزَ

Faraz Online Academy

(5) Raaye saakina se pehle *zair* hoto iske baareek hone ki teen shartain hain:

(a) Raaye saakina se pehle *zair* asli ho, aarzi na ho.

(b) *Zair* aur raaye saakina dono ek kalima mein hon.

(c) Raaye saakina ke baad isi kalima mein huroof masta'liya mei se koi na ho (ye saat huroof hain خ ص ض غ ط ق ظ **Khaaf Su'aad Zu'aad Gha'in Tuaa Qaaf Zuaa** jin ka majmua خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ ***Khussa Zaghtin Qiz***, hai) agar teen shartaon mein se ek bhi na hogi to ر Raa par hogi. Tafseel is qa'ida ki Jamaalul Qur'aan lam'aha, 8, mein dekhen.

(6) Raaye saakina se pehle agar yaaye saakina hoto raaye saakina har haal mein baareek hogi jaise قَدِيْرٌ، خَيْرٌ، ضَيْرٌ ***Qadiir, Khair, Zair.***

(7) Raaye saakina se pehle agar yaaye sakina ke alawa koi hurf saakin hoto ab teesre hurf par *zabar* ya *pesh* hoto ر **Raa** ko pur padhenge jaise وَالْفَجْرِ، اُمُوْرٌ ***Wal-Fajr, Umoor,*** jab ke dono jagah waqf karen aur agar teesre hurf par *zair* hoto raye saakina baareek hogi jaise ذِكْرٌ ***Zikr*** jab ke waqf karein.

HIDAYAT TAKHTI NO. (15)

Qamri-o-shamsi kalima se shuru mein jo *hamza* **Alif** ki shakal mein hai agar is se pehle koi kalima ya hurf mile to wo hamza nahi padha jaayega aur agar isi *hamza* se shuru karen to isko zabar ke saath ada kiya jaayega, jaise مِنَ الَّذِيْنَ. اَلَّذِيْنَ. وَالشَّمْسِ. اَلشَّمْسُ ***Minal-laziina, wash-shamsi, ash-shamsu.***

HIDAYAT TAKHTI NO. (19)

Madd ki teen qismein bayaan ki gayi hain, pehli aur dusri qism mein 2 **Alif** se 4 **Alif** tak *madd* hota hai jis ko tausat kehte hain aur teesir qism *madd-e-laazim* mein 3 **Alif** se 5 **Alif** tak *madd* hota hai jisko tuul kehte hain, 5 **Alfi** tuul behtar hai.

Madd-e-laazim ki do qismein hain: *(1) Kalmi, (2) Harfi,* phir in dono ki bhi do do qismein hain: *(1) Masqal, (2) Mukhafaf.*

- **Madd-e-laazim kalmi masqal:** jahan *hurf-e-madd* ke baad waale hurf par *tashdeed* ho, aur isi kalime mein ho, jaise دَآبَّةٍ Da'aabbatin
- **Madd-e-laazim kalmi mukhafaf:** jahan *hurf-e-madd* ke baad waale hurf par *sukoon asli* ho, aur kalime mein ho jaise آلْئٰنَ, ***A'aal'aana*** pure Qur'an mein yehi ek misaal hai.

Fatir Online Academy

✸**Madd-e-laazim harfi masqal:** Jis hurf ke talafuz mein hurf *madd* ke baad *tashdeed* ho aur huroof muqta'at mein se ho, jaise الٓمّٓ(**Alif, Laam, Meem**) mein **Laam** ka *madd.*

✸**Madd-e-laazim hurfi mukhafaf:** Jis hurf ke talafuz mein hurf *madd* ke baad saakin hurf ho aur huroof maqta'at mein se ho, jaise قٓ (قَآف) نٓ (نُوْن) *Qaaaf (Qa'aaaf) Nuuun (Nuuun)*

✸**Madd-e-leen laazim:** *Hurf-e-leen* ke baad *sukoon* asli ho jaise عٓسٓقٓ، كٓهٰيٰعٓصٓ **Aa'in Seen Qaaaf, Kaaf Haaa Yaaa Aa'in Su'aaad** dono mein **Aa'in,** aur pure Qur'an Kareem mein is ki yehi do misalein hain is mein 3 ya 5 **Alif** waala tuul behtar hai aur qasar nihayat za'eef hai.

✸**Madd aariz waqfi:** *Hurf-e-madd* ke baad sukoon waqf ki wajah se ho, jaise ○ تُكَذِّبَانِ ○ يَعْلَمُوْنَ ○ نَسْتَعِيْنُ *Tukazzibaab. Ya'alamuun. Nasta'iiin,* waghaira yahan 3 **Alfi** tuul behtar hai phir tausat jiski miqdaat 2 **Alif** hai phir qasar ka darja hai.

✸**Madd-e-leen aariz waqfi:** *Hurf-e-leen* ke baad sukoon waqf ki wajah se ho, jaise ○ خَوْفٍ ○ وَالصَّيْفِ *Khauf. Was-saif.* Is mein qasar behtar hai phir tausat wo **Alfi** phir tuul 3 **Alfi** ka darja hai.

Hijje is tarah honge وص **Waow** Su'aad *zabar* وَصْ *Was,* ص ف **Su'aad** Faa *khada zabar* صْفْ وَصّْفْ *Saaf was saaf upar madd,* وَصّْفْ *Was-Saaf,* ف **Faa** *khada zabar* فَا *Faa,* وَصّْفّْ *Was-Saaaf-faa,* ت **Taa** *zair* تِ *Tii* وَصّْفّْتِ *Was-Saaaf-faat.*

HIDAYAT TAKHTI NO. (20)

Tulba ko ek do kalime narmi se samjhadein to samjha lenge tulba se muta'lea mein rawaan nikalwaayen, rawaan padh kar hijje aur hijje rawaan puchein aur Para Amm se in kalimat ka imtihaan lete rahein. Tareeqa-e-ta'leem durast hai to tulba khud ba-khud padhkar sunadein. Hijje is tarah honge. و **Waow** *zabar* وَ *Waa,* ل ض **Laam, Zu'aad** *zabar* لَضْ *Laz,* وَلَضْ *walaz.* ض ا ل **Zu'aad Alif Laam** *zabar* ضَالْ *Zu'aal* وَلَضّْالْ *Walaz-zu'aal* upar *madd* وَلَضّْآلْ *Walaz-zu'aaal,* ل ی **Laam Yaa** *zair* لِیْ *Lii,* وَلَضّْآلِیْ *Walaz-zu'aaal-lii* ن **Nuun** *zabar* نَ *Naa,* وَلَضّْآلِّيْنَ *walaz-zu'aaaliin* aage aayat وَلَضّْآلِّيْنَ *walaz-zu'aaaliin* (Hijjaon mein pehle hurf ka naam liya jaata hai phir harkat ka, aur lafz ke khatam hone tak har hurf ke rawaan pehle hurf se milaate rehte hain.)

Faizan-e-Madina Academy

HIDAYAT TAKHTI NO. (21)

(1) Huroof muqta'at ko zubaani yaad karana maujab-e-barkat hai.

(2) الٓمٓصٓ **Alif Laam Meem Su'aad** aur الٓمٓرٰ **Alif Laam Meem Raa** mein iska khaas khayaal rakhein ke **Meem** ko kheenchte waqt dusri **Meem** mein *ghunna* na hone paaye isi tarah الٓرٰ mein **Laam** ki **Meem** mein bhi *ghunna* na hone paaye.

(3) عٓيٓنٓ سٓيٓنٓ *Aa'in Seen* ke *Nuun-e-saakin* mein ikhfa'a karaya jaaye. **Meem** *mushaddad ghunna* ke saath ada ho.

4) طٰسٓمٓ **Tu'aaa Seen Meem** mein **Seen** ko bila **Nuun** ke **Meem** mein milakar is tarah padhayen طٰاسِيٓمٓ مِّيٓمٓ *Tu'aaa Seeem Meeem.*

HIDAYAT TAKHTI NO. (24)

Maslan مِنْ رَّبِّكَ *Mir Rabbika* ke hijje (م **Meem** ر **Raa** *Zair* مِرْ *Mir* ب **Baa** *zair* بِ *Bii.* مِرَّبِّ *Mirrab,* رَبْ *Rab,* رب **Raa Baa** *zabar* مِرَّبِّ *Mirrabbi.* ك **Kaaf** *zabar* كَ *Kaa* مِرَّبِّكَ *Mirrabbika*), رِزْقًا لَّكُمْ *Rizqal lakum,* ke hijje (ز **Raa Zaa** *zair* رِزْ *Riz,* ق **Qaaf** ل **Laam** *zabar* قَلْ *Qal.* ل **Laam** *zabar* لَ *Laa,* رِزْقَلَّ *Rizqalla,* ك **Kaaf** م **Meem** *pesh* كُمْ رِزْقَلَّكُمْ *Kum Rizqallakum*), مَنْ يَّعْمَلْ *Many ya'mal* ke hijje (م **Meem** ن **Nuun** ى **Yaa** *zabar* مَنْيَ *Manii* (*Ghunna* ke saath) ع **Yaa Ain** *zabar* يَعْ مَنْيَعْ *Ya'a Many-ya'a,* م **Meem** ل **Laam** *zabar* مَلْ مَنْ يَّعْمَلْ *Mal Many-ya'mal*) *Ilaahanw waahidan* ke hijje (اِ *Hamza zair* لٰ **Laam** *khada zabar* لَا *Laa,* اِلٰا *Ilaa,* ه **Haa** و **Waow** *do zabar* هُوْ *Hanuu.* اِلٰهُوْ *Ilaahanuu* iske baad وَاحِدًا *Waahidan* ke hijje honge. Kisi hurf par *jazam* ho, aur baad waale hurf par *tashdeed* ho to jazam waale hurf ko na padhenge balke *tashdeed* waale hurf ke saath milakar padhenge, jaise عَبَدْتُّمْ *'Abadttum,* قَدْ تَّبَيَّنَ - قَالَتْ طَّآئِفَةٌ *Qattabayyana, Qaalat-Taaa'itafun* **Nuun** *saakin* ke baad **Yaa** ya **Waow** ek hi kalime mein to *idghaam-o-ghunna* na hoga, balke *izhaar* ke saath padhenge jaise دُنْيَا، قِنْوَانٌ، صِنْوَانٌ، بُنْيَانٌ *Dunya, Qinwaanun, Sinwaanun, Bunyaanun* pure Qur'an Majeed mein is qa'ide ke yehi chaar lafz hain, isko *izhaar-e-mutlaq* kehte hain.

Farooni Academy

تَختِی نمبر ۵ حُروفِ لِین

TAKHTI NO. 5 | HURF-E- LEEN

Hurf-e-Leen do hain و ی **Waow, Yaa.** (1) **Waow** *Saakin* se pehle *zabar* ho. (2) **Yaa** *Saakin* se pehle *zabar* ho. In do hurfaon ko naram awaaz ke saath jald ada karein. *Huroof Leen* bhi ma'roof awaaz se padhe jaaye hain

وُ

دَوْ *Dau*	خَوْ *Khau*	حَوْ *Hau*	جَوْ *Jau*	ثَوْ *Sau*	تَوْ *Tau*	بَوْ *Bau*	اَوْ *Aau*
طَوْ *Tau*	ضَوْ *Zau*	صَوْ *Sau*	شَوْ *Shau*	سَوْ *Sau*	زَوْ *Zau*	رَوْ *Rau*	ذَوْ *Zau*
مَوْ *Mau*	لَوْ *Lau*	كَوْ *Kau*	قَوْ *Qau*	فَوْ *Fau*	غَوْ *Ghau*	عَوْ *Aau*	ظَوْ *Zau*
يَوْ *Yau*	ءَوْ *Aau*	هَوْ *Hau*	وَوْ *Wau*	نَوْ *Nau*			

MASHQ مَشق

سَوْفَ *Saufa*	صَوْمُ *Saumu*	حَوْلَ *Haula*	اَوْفِ *Aufi*
مَوْءٗدَةُ *Mau'uudatu*	يٰقَوْمِ *Yaaqaumi*	شَرَوْهُ *Sharauhu*	كَوْثَرَ *Kausara*

Hijje: *Hamza* ء **Waow** *zabar* اَوْ *Aw.* ف **Faa** *zair* فِ *Fii* - اَوْفِ *aufi.*

Farooq Academy

Hurf-e-Leen - awaaz ma'roof ho. Narmi se jald ada ki jaaye

ىْ

اَىْ	بَىْ	تَىْ	ثَىْ	جَىْ	حَىْ	خَىْ	دَىْ
ذَىْ	رَىْ	زَىْ	سَىْ	شَىْ	صَىْ	ضَىْ	طَىْ
ظَىْ	عَىْ	غَىْ	فَىْ	قَىْ	كَىْ	لَىْ	مَىْ
نَىْ	وَىْ	هَىْ	ءَىْ	يَىْ			

MASHQ مَشْقْ

اَيْنَ *Ayna*	صَيْفُ *Sayfu*	اَبَوَيْهِ *Abawayhi*	يٰلَيْتَنِىْ *Yaalaytanii*
اَوْحَيْتَ *Auhayta*	عَيْنَيْنِ *'Aynayni*	لَارَيْبَ *Laa Rayba*	غَيْرِىْ *Ghayri*

بَيْنَ يَدَيْهِ • يُنَادَوْنَ • هَيْهَاتَ

Bayna Yadayhi *Yunaadauna* *Hayhaata*

اَوْجَسَ • سُلَيْمٰنُ • فَتَعَالَيْنَ

Aujasa *Sulaymaanu* *Fata'aalayna*

Hijje: *Hamza* ى **Yaa** *zabar* اَىْ *Aai.* ن **Nuun** *zabar* نَ *Naa.* اَيْنَ *Ayna*

تَخْتِیْ نمبَرْ (٦) مشق حرکات و حروف مدہ و حروف لین

TAKHTI NO. 6

MASHQ HARKAAT WA HUROOF MADDAH WA HUROOF LEEN

بَ بٰ بَا ❖ بِ بٖ بِیْ بَیْ ❖ بُ بٗ بُوْ بَوْ

جُوْ جَوْ جِیْ جٖ جَیْ

خَلَقَ ❖ اِذَا وَقَبَ ❖ وَاِذَا قُرِئَ

وَكَوَاعِبَ ❖ فِیْ جِیْدِهَا ❖ یَقُوْلُ

فَعَقَرُوْهَا ❖ لَا یَمُوْتُ فِیْهَا ❖ مَاٰرِبُ

یَوْمَ یَرَوْنَهَا ❖ وَصَاحِبَتِهٖ ❖ ذٰلِكَ

فَقَالَ ❖ حٰفِظِیْنَ ❖ وَاُوْتِیَ كِتٰبَهٗ

كَیْفَ فَعَلَ ❖ وَلِیَ دِیْنِ ❖ اَوْحٰی لَهَا

بِمَا یُوْعُوْنَ ❖ وَطُوْرِ سِیْنِیْنَ

Faraz Online Academy

تَخْتِی نمبر ۷ تَنْوِین

TAKHTI NO. 7 | TANVEEN

Do zabar ً *do zair* ٍ *do pesh* ٌ *ko* **Tanveen** kehte hain.

دو زبر ً	اً بًا تًا ثًا جًا حًا خًا دًا ذًا
	رًا زًا سًا شًا صًا ضًا طًا ظًا عًا غًا
	فًا قًا كًا لًا مًا نًا وًا هًا يًا
دو زیر ٍ	اٍِ بٍِ تٍِ ثٍِ جٍِ حٍِ خٍِ دٍِ ذٍِ رٍِ
	زٍِ سٍِ شٍِ صٍِ ضٍِ طٍِ ظٍِ عٍِ غٍِ فٍِ
	قٍِ كٍِ لٍِ مٍِ نٍِ وٍِ هٍِ ءٍِ يٍِ ےٍِ
دو پیش ٌ	اٌُ بٌُ تٌُ ثٌُ جٌُ حٌُ خٌُ دٌُ ذٌُ رٌُ
	زٌُ سٌُ شٌُ صٌُ ضٌُ طٌُ ظٌُ عٌُ غٌُ فٌُ
	قٌُ كٌُ لٌُ مٌُ نٌُ وٌُ هٌُ ءٌُ یٌُ ےٌُ

Tare Online Academy

تَخْتِی نمبر ۸ تنوین ونون ساکن

TAKHTI NO. 8 | TANVEEN

Jis **Nuun** par *jazam (sukoon)* ho isko *Nuun-e-Saakin* kehte hain. *Tanveen* aur *Nuun-e-Saakin* ki awaaz eksaan hoti hai بًا jaise barabar hai بَنْ *Ban* ke .

تًا | تَنْ	تٍ | تِنْ	تٌ | تُنْ
ثًا | ثَنْ	ثٍ | ثِنْ	ثٌ | ثُنْ
جًا | جَنْ	جٍ | جِنْ	جٌ | جُنْ
دًا | دَنْ	دٍ | دِنْ	دٌ | دُنْ

MASHQ مَشْق

عَادًا	سَوْءٍ	قَرِيْبٌ	فَمَنْ
عَظِيْمٌ	كُنْ	مَرَضٌ	رَسُوْلٌ
شَيْئًا	غِشَاوَةٌ	غَاسِقٍ	هُدًى

Faraz Online Academy

تَختِی نمبر ۹ اِظہار

TAKHTI NO. 9 | IZHAAR

TAVEEN WA NUUN-E-SAAKIN KA QA'IDAH: 1

Huroof-e-Halqi 6 hai : خ غ ح ع ه ء

Tanveen ya *Nuun-e-Saakin* ke baad *Huroof-e-Halqi* aaye to Nuun ko zaahir karke baghair *Ghunna* ke jald padhenge. Isko **Izhaar** kehte hain.

طَيْرًا اَبَابِيْلَ	نَارٌ حَامِيَةٌ
لِمَنْ خَشِيَ	مِنْ غَيْرِهٖ
يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا	مِنْهُ خِطَابًا
مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍ	كُفُوًا اَحَدٌ

فَمَنْ عُفِيَ ۞ مِنْ اَخِيْهِ ۞ مَنْ اَذِنَ

كِتَابٌ حَكِيْمٌ ۞ عَذَابٌ غَلِيْظٌ

حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ

Faraztonline.com

تَختی نمبر ۱۰ اِخفاء

TAKHTI NO. 10 | IKHFA'A

TAVEEN WA NUUN-E-SAAKIN KA QA'IDAH: 2

Huroof-e-Ikhfa'a 15 hain:

ت	ث	ج	د	ذ	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ك

Tanveen ya *Nuun-e-Saakin* ke baad *huroof-e-ikhfa'a* aaye to **Nuun** ki awaaz ko naak mein chupakar padhna chahiye (nok zubaan se hatakar jaise urdu mein pankha ke **Nuun** ko padhte hain), *Ikhfa'a* ki miqdaar ek **Alif** hai,

اَنْتَ مُنْذِرٌ	كِرَامًا كَاتِبِيْنَ
كُنْتُ تُرَابًا	يَتِيْمًا فَاٰوٰى
مَنْ دَخَلَهٗ	رَسُوْلٌ كَرِيْمٌ
نَارًا ذَاتَ	كِتٰبٌ فِيْهِ

يَوْمَ يُنْفَخُ ۞ مَنْ طَغٰى ۞ فَتْحٌ قَرِيْبٌ

مَنْ ثَقُلَتْ ۞ اَنْزَلْنَا ۞ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

Read Online Academy

تختی نمبر (۱۱) جزم ے سکون

TAKHTI NO. 11 | JAZAM ے SUKOON

Huroof-e-Qalqalah 5 hain: ق ط ب ج د (Jin ka majmu'a قُطْبُ جَدٍّ hai) jab in par *jazam* hoto inko padhte waqt inke makhraj takkar khaakar alag hojaate hain. Inke alawa kisi *jazam* waale hurf mein *qalqah* na hoga.

اَبْ	اِبْ	اُبْ	جَبْ	جِبْ	جُبْ
بَجْ	بِجْ	بُجْ	سَدْ	سِدْ	سُدْ
قَطْ	قِطْ	قُطْ	جَقْ	جِقْ	جُقْ

IMTIHAAN اِمْتِحَانْ

بَسْ	كِتْ	جِعْ	صَدْ	غُلْ	تَجْ
وَحْ	سَبْ	اِهْ	نَصْ	لَقْ	جُلْ

Isi tarah tamaam hurfaon ko baari baari sab hurfaon se milaane ki zubani taur par mashq karayein.

يَجْعَلْ ❖ لَقَدْ ❖ خَلَقْنَا ❖ اَطْعَمَنَا

نَقْعًا ❖ بُرُوْجْ ❖ مُحِيْطْ ❖ اِهْدِنَا

Faraz Online Academy

تختی نمبر (۱۲) مشق سکون (جزم)

TAKHTI NO. 12

MASHQ SUKOON (JAZAM)

Jis hurf par *jazam* ـْ ho isko peeche waale hurf se milakar padhte hain. *Jazam* waale hurf ko *Saakin* kehte hain. *Hamza-e-Saakina* ke padhne mein jhatka hota hai.

تَجْرِیْ	تَقْوٰی	یُغْنِیْ	نُشِرَتْ
رُفِعَتْ	یَنْقَلِبُ	لَیْسَ	حُشِرَتْ
یَعْلَمُ	سُطِحَتْ	یُوَسْوِسُ	یُسْقَوْنَ

وَاَلْقَتْ ۔ اَفَلَا یَعْلَمُ ۔ اِذَا بُعْثِرَ

فَاَلْهَمَهَا فُجُوْرَهَا وَتَقْوٰىهَا

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۔ هَلْ

اَتٰىكَ ۔ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ

اِقْرَأْ ۔ يُؤْتُوْنَ ۔ جِئْنَا ۔ يَأْمُرُوْنَ

Tarbiat Online Academy

تَخْتِی نمبر ۱۳ تشدید ـّـ

TAKHTI NO. 13 | TASHDEED ـّـ

(1) *Tashdeed* ki awaaz mein ek qism ki sakhti hoti hai, **(2)** **Nuun** aur **Meem** par tashdeed hoto *Ghunna*, **(3)** Naak mein thodi deir awaaz ko rokna *Ghunna* kehlata hai, **(4)** *Ghunna* ki miqdaar ek **Alif** ke barabar hai jaise: اَنَّ = اَنْ نَ

اَبَّ	اِبَّ	اُبَّ	اَبِّ	اِبِّ	اُبِّ
اَتَّ	اِتَّ	اُتَّ	اَتِّ	اِتِّ	اُتِّ
اِجَّ	اِجِّ	اِجُّ	اُجَّ	اُجِّ	اُجُّ
اَبًّا	اِبًّا	اُبًّا	اَبٍّ	اِبٍّ	اُبٍّ
بَبٌّ	بِبٌّ	بُبٌّ	تَبًّا	تِبٍّ	تُبٌّ
جَبَّ	جِبَّ	جُبَّ	جَبِّ	جِبِّ	جُبِّ
فَعَّ	فَعًّا	كُوٍّ	تَوَّا	سُجِّ	عَدَّ
حُضَّ	حَيَّ	عَلَيَّ	اِيَّاكَ	يَظُنُّ	ثُمَّ

	سُيِّرَتْ	سُعِّرَتْ	عُطِّلَتْ	

Ye chand misaalein hain zubani mashq karayein, har ek hurf tamaam hurfaon se milakar imtihaan lete rahein.

(1) Pehle *tashdeed* ka naam yaad karayein aur iski shakal samjhadein. **(2)** Phir batlaayein ke jis hurf par *tashdeed* ho isko hijje karne mein do martaba padhte hain ek baar pehle hurf se milakar aur ek baar khud ise.

Faizan-e-Madina Academy

تختی نمبر (۱۴) رائے ساکنہ ومشددہ

TAKHTI NO. 14

RAA-E-SAAKINA-O-MUSHADDADAH

(1) *Jazam* waali ْر ko *raa-e-saakina* kehte hain aur *tashdeed* waali ّر ko *raa-e-mushaddadah* kehte hain, **(2) Raa** par *zabar* ya *pesh* hoto ر **Raa** pur hogi *zair* hoto bareek hogi, **(3)** *Raa-e-saakina* se pehle *zabar* ya *pesh* ho to ر **Raa** pur hogi aur *zair* hoto *Raa-e-saakina* bareek hogi. (Baqi quwa'id tareeqa-e-taleem mein mulaheza hun) (Huroof-e-masta'aliyah 7 hain: خ ص ض غ ط ق خ ظ inka majmu'a خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ

Is sabaq mein ر **Raa** ko pur karke padhna chaahiye

اَرْسَلْنَا ۔ قُرْاٰنٌ ۔ يَغْرُرْكَ ۔ رُبَمَا

رَءُوْفٌ ۔ مُسْتَقِرٌّ ۔ مَرَّةً ۔ بِرٌّ

رَبِّ ارْجِعُوْنِ ۔ اَمِ ارْتَابُوْا ۔ اِرْجِعِيْ

فِرْقَةٌ ۔ مِرْصَادًا ۔ قِرْطَاسٍ

Is sabaq mein ر **Raa** ko bareek karke padhna chaahiye.

اُمِرْتُ ۔ مُنْهَمِرْ ۔ وَاصْبِرْ

مِنْ شَرِّ ۔ بَرِّ ۔ بِرِّ ۔ دُرِّيٌّ

۞ مُسْتَمِرٌّ ۔ ذُرِّيَّةً ۔ تُحَرِّمُ ۞

Faraz Online Academy

تَخْتِیْ نمبَرْ (۱۵) حروف قمری وحروف شمسی

TAKHTI NO. 15
HUROOF-E-QAMARI
HUROOF-E-SHAMSI

(1) Alif Laam agar *huroof-e-qamari* ke shuru mein hon to sirf **Laam** padha jaayega. **Alif** ko na padhenge jaise وَالْقَمَرِ *Walqamari*, *huroof-e- qamari* 14 hain:

ب	ج	ح	خ	ع	غ	ف	ق	ك	م	و	ه	ء	ی

(2) Alif Laam agar *huroof-e-shamsi* ke shuru mein hon to **Alif** aur **Laam** ko na padhenge balke baad waale hurf se milakar padhenge jaise وَالشَّمْسِ *Wash-Shamsi*. *Huroof-e-Shamsi* bhi 14 hain:

ت	ث	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ل	ن

وَالْقَمَرِ · وَالْيَتٰمٰى · وَالْاَقْرَبِيْنَ	حروفِ قمری HUROOF-E-QAMARI
مَا الْقَارِعَةُ · هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ	
اِذَا الشَّمْسُ · كَانَ النَّاسُ	حروفِ شمسی HUROOF-E-SHAMSI
يَقُوْلُ الرَّسُوْلُ · اَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ	

تَخْتِیْ نمبَرْ (۱۶) لفظ اَللّٰہ کا قاعدہ

TAKHTI NO. 16
LAFZ ALLAH
KA QAA'IDAH

Lafz *Allah* ke **Laam** se pehle *zabar* ya *pesh* hoto lafz *Allah* ke **Laam** ko pur padhenge aur agar *zair* hoto lafz *Allah* ke **Laam** ko bareek padhenge. (Lafz *Allah* ke **Laam** ke alawa har **Laam** bareek padha jaayega.

اِنَّ اللّٰهَ · قَالَ اللّٰهُ · سَمِعَ اللّٰهُ	زبر Zabar
حُدُوْدُ اللّٰهِ · يُرِيْدُ اللّٰهُ · خَلْقُ اللّٰهِ	پیش Pesh
بَلِ اللّٰهُ · دِيْنِ اللّٰهِ · اَمْرِ اللّٰهِ	زیر Zair

Fajaz Online Academy

تختی نمبر (۱۷) وقف کرنے کے قاعدے

TAKHTI NO. 17

WAQF KARNE KE QAA'IDAH

Waqf ke mu'ane teherna yani Qur'an Paak padhte padhte kis tarah tehre: Aise gol nishaan ○ ko aayat kehtehain. **(1)** *Zabar, zair, pesh, do zair, do pesh* par waqf karna hoto aakhri hurf par *jazam* dekar saans todein. Isi ko waqf karna kehte hain. **(2)** *Do zair* par waqf karna hoto ek zabar ke saath **Alif** padha jaata hai jaise اَحَدًا *Ahadan* se اَحَدَا *Ahada* **(3)** Gol **Taa** (ۃ) par waqf karna hoto wo *Haa-e-saakina* (ۃْ) ban jaati hai jaise جَارِيَةٌ *Jaariyatun* se جَارِيَهْ *Jaariya*. (Ta'uuz aur Tasmiya ko zubani yaad karaya jaaye).

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ○

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ○ اِيَّاكَ

نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ○ قُلْ هُوَ

اللّٰهُ اَحَدٌ ○ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ○

فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ○ تُسْقٰى مِنْ

عَيْنٍ اٰنِيَةٍ ○ لَا تَسْمَعُ فِيْهَا لَاغِيَةً ○

Tajweed Online Academy

تَختی نمبر (۱۸) تشدید معہ تشدید

TAKHTI NO. 18

TASHDEED MA TASHDEED

عِلِّيُّوْنَ	يَزَّكّٰى	يَذَّكَّرُ
مُزَّمِّلُ	مُدَّثِّرُ	عِلِّيِّيْنَ

تَختی نمبر (۱۹) تشدید معہ تشدید

TAKHTI NO. 19 | MADD KA BAYAAN

1) *Huroof-e-Maddah* **ke baad** *hamza* **isi kalime mein hoto** *Madd-e-mutasal* **(***Madd-e-waajib* **ba-mu'ane ahem) hoga.**

2) *Huroof-e-Maddah* **ke baad agar** *hamza* **dusre kalima mein hoto** *Madd-e-munfasal* **(***Madd-e-jaa'iz***) hoga.**

3) *Huroof-e-Maddah* **ke baad waale huroof par agar** *jazam* **ya** *tashdeed* **hoto** *Madd-e-Laazim* **hoga.**

(Ek **Alif** se zayed kheench kar padhne ko *Madd* kehte hain).

جَآءَ ۔ سِيْٓـَٔتْ ۔ سُوْٓءُ	مدِ متصل
فِيْٓ اَمْرِنَا ۔ لَآ اُقْسِمُ ۔ قَالُوْٓا اِنَّا	مدِ منفصل
اٰلْـٰٔنَ ۔ حَآجُّوْكَ ۔ وَالصَّآفَّتِ [1]	مدِ لازم

[1] Iske hijje hidayat takhti number 19 mein dekhiye!

Faiz-ul-Ilm Academy

تختی نمبر ۲۰ تشدید بعد حروفِ مدّہ

TAKHTI NO. 20 TASHDEED BAAD HUROOF-E-MADDAH

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّينَ ○

وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ○ فَاِذَا

جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى ○ فَاِذَا

جَآءَتِ الصَّآخَّةُ ○ وَلَا تَحٰٓضُّوْنَ عَلٰى

طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ○ وَاِذَا رَاَوْهُمْ

قَالُوْٓا اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّوْنَ ○

تختی نمبر ۲۱ حروفِ مقطّعات

TAKHTI NO. 21 HUROOF-E-MAQATTA'AT

الٓمٓ	الٓمٓصٓ	الٓرٰ	الٓمٓرٰ	كٓهٰيٰعٓصٓ
طٰهٰ	طٰسٓمٓ	طٰسٓ	يٰسٓ	صٓ
حٰمٓ	حٰمٓ	عٓسٓقٓ	قٓ	نٓ

Tarz Online Academy

تختی نمبر (۲۲) میم ساکن کے قاعدے

TAKHTI NO. 22 MEEM SAAKIN KE QAA'IDEH

1) *Idghaam-e-Shafawi:* **Meem** *saakin* ke baad م **Meem** aaye to م **Meem** ko م **Meem** se milakar *ghunna* ke saath padha jaayega.

2) *Ikhfa-e-Shafawi:* **Meem** *saakin* ke baad ب **Baa** aaye to *ghunna* ke saath ikhfa'a hoga.

3) *Izhaar-e-Shafawi:* **Meem** *saakin* ke baad ب **Baa** aur م **Meem** ke alawa koi aur hurf bilkhusoos و **Waow** ya ف **Faa** aaye to م **Meem** ko zaahir karke padhna chaahiye jaise urdu mein hum, tum ki م

IDGHAAM-E-SHAFAWI اِدغَامِ شَفَوی

اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُوْنَ ○ لَهُمْ مَّا يَشَآءُوْنَ ○

فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ ۙ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۢ بِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ○

IKHFA-E-SHAFAWI اِخفَاءِ شَفَوی

اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ ۙ تَرْمِيْهِمْ بِحِجَارَةٍ

وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِيْنَ ۔ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ

IZHAAR-E-SHAFAWI اِظهَارِ شَفَوی

هُمْ فِيْهَا ۔ لَكُمْ دِيْنُكُمْ ۔ لَمْ يَلْبِسُوْا

اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ ۔ لَهُمْ اَجْرٌ

Faiz Online Academy

تَختی نمبر (۲۳) اِقلاب

TAKHTI NO. 23

TAVEEN WA NUUN-E-SAAKIN KA QA'IDAH: 3

Tanveen ya **Nuun**-*e-Saakin* ke baad ب **Baa** aaye to ن **Nuun** ko م **Meem** se badal kar *ghunna* aur *ikhfa'a* ke saath padhenge. Isko **Iqlaab** kehte hain. Hijje maslan مَنْۢ بَخِلَ ***Mam bakhila*** ke is tarah honge (م **Meem** - **Meem** *zabar* مَمْ *Mam*, ب **Baa** *zabar* بَ *Ba*. خ **Khaaf** *zair* خِ *Khi*. مَمْبَخِ *Mambakhi*, ل **Laam** *zabar* لَ *La*, مَنْۢ بَخِلَ ***Mam bakhila***.

مَنْۢ بَخِلَ ۝ لَنَسْفَعًۢا بِالنَّاصِيَةِ ۝

مِنْۢ بَيْنِ الصُّلْبِ ۝ كِرَامٍۢ بَرَرَةٍ ۝

مِنْۢ بَعْدِ ۝ مُطَهَّرَةٍۢ بِأَيْدِىْ سَفَرَةٍ ۝

بِذَنْۢبِهِمْ ۝ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝

سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ۝ كَلَّا لَيُنْۢبَذَنَّ

عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝ رَجْعٌۢ بَعِيْدٌ

رَسُوْلٌۢ بِمَا لَا تَهْوٰى

Tarjuman Online Academy

تَختی نمبر (۲۴) ادغام یَرْمَلُون

TAKHTI NO. 24

TAVEEN WA NUUN-E-SAAKIN KA QA'IDAH: 4

Huroof-e-Idghaam 6 hain: ی ر م ل و ن Jinka majmu'a hai. *Tanveen* ya **Nuun** *saakin* ke baad huroof يَرْمَلُوْنَ ***yarmaluun*** mein se koi hurf aajaye to ل **Laam** aur ر **Raa** ki surat mein baghair *ghunna* ke milakar padhenge. Isko *Idghaam bila-ghunna* aur *Idghaam-e-taam* bhi kaha jaata hai.

Alif: Mashq Idghaam Bila Ghunna الف۔ مشق ادغام بلاغنہ

IDGHAAM RAA ادغام ر

مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ۔ مِنْ رَّبِّكَ

غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۔ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ

IDGHAAM LAAM ادغام ل

مِنْ لَّدُنْهُ ۔ كُلٌّ لَّهٗ ۔ يَكُنْ لَّهٗ

رِزْقًا لَّكُمْ ۔ اُفٍّ لَّكُمْ ۔ مِنْ لَّبَنٍ

Tarz Online Academy

Baa: Mashq Idghaam Ma 'al Ghunna ب۔ مشق ادغام مع الغُنّہ

Tanveen ya **Nuun**-e-*saakin* ke baad huroof-e-*yarmaluun* mein se ی و م ن *(Yawmin)* dusre kalime mein aaye to *ghunna* ke saath milakar padhen (isko *idghaam ma 'al-ghunna* aur *idghaam naqis* bhi kehte hain)

ادغام ی	خَيْرًا يَّرَهٗ	لِقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ	مِنْ يَّوْمٍ
	مَنْ يَّقُوْلُ	وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ	اَنْ يَّشَآءَ
ادغام و	اِلٰهًا وَّاحِدًا	رَحِيْمٌ وَّدُوْدٌ	اِنْ وَّهَبَتْ
	مِنْ وَّرَآئِهِمْ	جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ	مَنْ وُّعِدَ
ادغام م	رَسُوْلٌ مِّنَ اللّٰهِ	صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا	
	رَحِيْقٍ مَّخْتُوْمٍ	مِنْ مِّثْلِهٖ	
ادغام ن	مِنْ نَّبِيٍّ	نُوْرًا نَّهْدِيْ	عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ
	لِمَنْ نُّرِيْدُ	فَمَنْ نَّكَثَ	يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ

Faiz Online Academy

تَخْتِی نمبر ۲۵ رَسْمُ الخَطّ

TAKHTI NO. 25 | RASMUL KHAT

Rasmul khat yani likhne ka tareeqa: Qur'an mein bahut jagah ا، و، ی **Alif, Waow, Yaa** likhe hue hain magar padhe nahi jaate in par nishaan (٥×) bana hua hai. Neeche ke naqsha mein wo alfaaz likh diye gaye hain. Lafz اَنَا ***Ana*** mein **Nuun** ke baad ke **Alif** kahin nahi padha jaayega. اَنَ ***Ana*** ki tarah padhenge jab ke is par waqf na karein. Har khana mein likhne ke tareeqe ke saath padhne ka tareeqa bhi darj hai.

اَفَاْئِنْ مَّاتَ	لَاْ اِلَى اللّٰهِ	اَنْ تَبُوْٓءَا	Likhne ka tareeqa
اَفَئِنْ مَّاتَ	لَاِلَى اللّٰهِ	اَنْ تَبُوْٓءَ	Padhne ka tareeqa
پ۴ ع۶ پ۱۷ ع۳	پ۴ ع۸	پ۶ ع۹	
مِنْ نَّبَاْئِ	مَلَاْئِهٖ	وَلَاْ اَوْضَعُوْا	Likhne ka tareeqa
مِنْ نَّبَئِ	مَلَئِهٖ	وَلَآ اَوْضَعُوْا	Padhne ka tareeqa
پ۱۰ ع۱۰	پ۹ ع۳ اور پانچ جگہ ہے	پ۱۰ ع۱۳	
ثَمُوْدَاْ	لِتَتْلُوَاْ	لَنْ نَّدْعُوَاْ	Likhne ka tareeqa
ثَمُوْدَ	لِتَتْلُوَ	لَنْ نَّدْعُوَ	Padhne ka tareeqa
پ۱۲ ع۶ پ۲۰ ع۱۶	پ۱۳ ع۱۰ پ۲۷ ع۷	پ۱۵ ع۱۴	
لِشَاْیْءٍ	لٰكِنَّاْ	لَاْ اَذْبَحَنَّهٗ	Likhne ka tareeqa
لِشَیْءٍ	لٰكِنَّ	لَاَذْبَحَنَّهٗ	Padhne ka tareeqa
پ۱۵ ع۱۶	پ۱۵ ع۱۷	پ۱۹ ع۱۷	

Faraz Online Academy

لِيَرْبُوَا۟ فِىٓ	لَآ اِلَى الْجَحِيْمِ	لِيَبْلُوَا۟	Likhne ka tareeqa
لِيَرْبُوَا فِىْ	لَآ اِلَى الْجَحِيْمِ	لِيَبْلُوَا	Padhne ka tareeqa
پ ۲۱ ع ۷	پ ۲۳ ع ۶	پ ۲۶ ع ۵	
نَبْلُوَا۟	بِئْسَ الِاسْمُ	لَآ اَنْتُمْ اَشَدُّ	Likhne ka tareeqa
نَبْلُوَا	بِئْسَ لِسْمُ	لَآ اَنْتُمْ اَشَدُّ	Padhne ka tareeqa
پ ۲۶ ع ۸	پ ۲۶ ع ۱۴	پ ۲۸ ع ۵	
سَلَاسِلَا۟	قَوَارِيْرَا۟ ۙ	مَلَا۟ئِهِمْ	Likhne ka tareeqa
سَلَاسِلَ	قَوَارِيْرَ	مَلَئِهِمْ	Padhne ka tareeqa
پ ۲۹ ع ۱۹	پ ۲۹ ع ۱۹	پ ۱۱ ع ۱۴	
وَلَآ اَنَا۠ عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ ❖	مُوْسٰى ×	عِيْسٰى ×	Likhne ka tareeqa
وَلَآ اَنَ عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ	مُوْسَا	عِيْسَا	Padhne ka tareeqa
پ ۳۰ سورہ کافرون متعدد جگہ ہیں	متعدد جگہ ہیں	متعدد جگہ ہیں	
زَكٰوةً ×	صَلٰوةَ ×	حَيٰوةٍ ×	مِشْكٰوةٍ ×	Likhne ka tareeqa
زَكَاتَ	صَلَاتَ	حَيَاتٍ	مِشْكَاتٍ	Padhne ka tareeqa
پ ۳۰ (متعدد جگہ ہیں)	پ ۱ ع ۱	پ ۲	پ ۱۸	

❖ Lafz اَنَا *Ana* par agar saans tuute to **Alif** padhe jaayega. Lautakar padhne par wohi اَنَ *Ana* ki tarah padhenge.

ۙ Aur قَوَارِيْرَا *Qawaariira* (Surah Dhar, pehle waale mein) aur Laakinnaa mein bhi Alif waqf ki haalat mein padha jaata hai.

Iqra Online Academy

تَختِی نمبر (۲۶) علاماتِ وقف[1]

TAKHTI NO. 26 | ALAMAAT-E-WAQF

Yani Qur'an Paak padhte padhte kis tarah kahan tehre aur kahan na tehre iske liye neeche likhi hui alamaat Qur'an Majeed mein jagah jagah bani hoti hain iske muafiq waqf kare.

TASHREEH	ALAMAAT	TASHREEH	ALAMAAT
Is alamat ko aayat kehte hain yahan teherna chaahiye.	○	Ye mu'aniqah ki alamat hai. Do jagah teen teen nuqte likhe hote hain in mein se ek jagah teher jaaye to koi harj nahi.	مع ۔ ۔ ۔
Ye misal ○ ke hukm ke hai.	۵	Yahan teher jaaye to koi harj nahi.	قَفْ
Ye waqf laazim ki alamat hai is par teherna zaruri hai (ahem) hai.	م	Yahan bhi teher sakte hain magar na teherna behtar hai.	صَلْ
Waqf-e-mutlaq ki alamat hai is par teherna chaahiye.	ط	Yahan milakar padhna chaahiye.	صَلٰے
Waqf-e-jaa'iz ki alamat hai yahan teherna behtar hai.	ج	Ye alamat kahin aayat par hoti hai is par teherna jaa'iz hai aur jahan ibarat ke darmiyaan "لا" ho wahan teherna jaa'iz nahi.	لا
Yahan teherne ki ijazat di gayi hai.	ز		
Yahan zarurat ke waqt teher jaaye to rukhsat hai.	ص		
Yahan teherne mein koi harj nahi.	ق	Yahan thodi deir awaaz band kare magar saans na tuutne paaye.	س یا سکتہ
Iska matlab ye hai ke pichli aayat mein jo alamat aachuki hai wohi yahan bhi hai.	ك	Yahan sakta se zyada awaaz band kare aur saans na tuutne paaye.	وقفه

[1] *Hidayat :* **(1)** Jahan kayi alamaat (مع) hon to upar waali par amal behtar hai. **(2)** Aayat ke beech mein agar saans tuute to takhti number 17 ke muafiq saans tode phir kuch peeche se lautakar padhe.

Faiz Online Academy

تَخْتِی نمبَر (۲۷) اجرائے قواعد

TAKHTI NO. 27 | IJRAAYE QUWA'ED

جَزَآءً ۰ حَدَآئِقَ ۰ مَلٰٓئِكَةُ ۰ اُولٰٓئِكَ

اِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ○ وَكُلُّ اَمْرٍ

مُّسْتَقِرٌّ ○ اَلَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ○

تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِيْهَا

بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ اَمْرٍ ○ۙ

سَلٰمٌ ۛ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ○ۚ

هُمَزَةٍ لُّمَزَةِ نِ الَّذِيْ ۰ اِهْدِنَا

الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ○ لَا تَحْمِلُ

رِزْقَهَا ۖ اللّٰهُ يَرْزُقُهَا ۰ وَلَاَجْرُ

Faraz Online Academy

الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ؕ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ۝

فَذَكِّرْ ۘ قف اِنَّمَآ اَنْتَ مُذَكِّرٌ ۝ وَ

لِيَتَمَتَّعُوْا ۘ وقفة فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ۝ وَ

لَمْ يَجْعَلْ لَّهٗ عِوَجًا ؕ سكتة ۝ قَيِّمًا لِّيُنْذِرَ ۝

كَلَّا ۘ بَلْ ۘ سكتة رَانَ ۝ وَقِيْلَ مَنْ ۘ سكتة رَاقٍ ۝

اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ؕ قَالُوْا بَلٰى ۛ شَهِدْنَآ

اَنْ تَقُوْلُوْا ۝ اِرْجِعِيْٓ اِلٰى رَبِّكِ

رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۝ ۛ فَادْخُلِيْ

فِيْ عِبٰدِيْ ۝ ۙ وَادْخُلِيْ جَنَّتِيْ ۝

Faaz Online Academy

تختی نمبر ۲۸ کلمات اسلام

TAKHTI NO. 28 | KALIMAAT-E-ISLAAM

HIDAYAT: Bachchaon ko achchi tarah zubani ma tarjuma yaad kara diye jaaye.

کلمہ طیبہ
KALIMAH TAYYIBAH

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ

Laa ilaaha illal laahu Muhammadur Rasoolullaah.

Tarjuma: Allah ke siwa koi ibadat ke laayeq nahi Muhammad ﷺ Allah ke Rasool hain.

کلمہ شہادت
KALIMAH SHAHADAT

اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ

وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ

Ash'hadu al laa ilaaha ilallaahu wa ash'hadu anna Muhammadan 'abdahu wa Rasooluhuu.

Tarjuma: Mai gawahi deta hun ke Allah ke siwa koi ma'bood nahi. aur gawahi deta hun ke Muhammad ﷺ Allah ke bande aur Rasool hain.

کلمہ تمجید
KALIMAH TAMJEED

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ

وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ وَلَا

حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ

Sub'haanallaahi walhamdu lillaahi wa laa ilaaha illal laahu wallaahu akbar wa laa haula wa laa quwwata illa billaahil 'alliyil azeem.

Tarjuma: Allah ki zaat (har aib se) paak hai aur tamaam ta'reefein Allah hi keliye hai, aur Allah ke siwa koi ma'bood nahi aur Allah sab se bada hai aur nahi hai, gunahaon se bachne aur neiki karne ki quwwat magar Allah ki taufeeq se Jo buland azmat waala hai.

Faiz Online Academy

کلمہ توحید

KALIMAH TAUHEED

لَآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْـدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ

Laa ilaaha illal laahu wahdahu laa shareeka lahu lahul mulku wa lahul hamdu wa huwa alaa kulli shayin qadeer.

کلمہ استغفار

KALIMAH ASTAGHFAR

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّوْمُ وَاَتُوْبُ اِلَيْهِ

Astaghfirullaahal lazi laa ilaaha illaa huwal hayyul qayyuumu wa atuubu ilayhi.

کلمہ سید الاستغفار

KALIMAH SAYYADUL ASTAGHFAR

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّىْ، لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ خَلَقْتَنِىْ، وَاَنَا عَبْدُكَ، وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ، وَوَعْدِكَ مَا سْتَطَعْتُ، اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، اَبُوْٓءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَىَّ، وَاَبُوْٓءُ بِذَنْبِىْ، فَاغْفِرْلِىْ

Razi Online Academy

فَاِنَّهٗ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّآ اَنْتَ

Allaahumma anta Rabbi, laa ilaaha illaa anta khalaqtanii, wa anaa 'abduka wa anaa alaa 'ahdika, wa wa'dika mastata'tu, a'uzubika min sharri maa sana'tu, abuu'ulaka binii'matika alayya, wa abuu'u bizanbii, faghfirlii, fa'innahu laa yaghfiruz zunuuba illaa anta.

IMAAN-E-MUJAMMIL ایمان مجمل

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ كَمَا هُوَ بِاَسْمَآئِهٖ
وَصِفَاتِهٖ وَقَبِلْتُ جَمِيْعَ اَحْكَامِهٖ

Aamantu billaahi kamaa huwa bi'asmaa'ihii wa sifaatihii wa qabiltu jamii'a ahkaamihi

IMAAN-E-MUFASSAL ایمان مفصل

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ
مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

Aamantu billaahi wa kutubihii wa rusulihii walyaumil aakhiri walqadri khayrihii wa sharrihii minallaahi ta'ala wal ba'asi ba'dal maut.

Faraz Online Academy

Miswak ke saath wazu karke kisi eksoyi ki jagah mein nihayat wiqaar wa tawazeh, khushu'u-o-khuzu'u ijz-o-inksaar aur huzoor-e-qalb ke saath ru-baqibla maudab baith kar tilawat kare aur is tarah ke goya khud haq Sub'hanahu Ta'ala ko kalaam-e-paak suna raha hai, ghaur-o-fikr aur tadabbur ke saath padhe, aayaat rehmat-o-azaab, ibrat-o-ehkaam par khushi-o-khauf, talab-o-taufeeq ka izhaar kare aur agar hifz karna maqsood na ho to jaldi na kare, Qur'an Shareef ko rehal, takya ya kisi unchi jagah par rakhe, tilawat ke darmiyaan kisi se kalaam na kare, agar koi khaas zarurat hi pesh aajaaye to pehle kalaam-e-paak ko band kare phir dusri jaanib mutawajjeh ho iske baad Aa'uzubillaahi padhkar shuru kare, agar kisi majmua mein padhta ho to aahesta warna awaaz se padhna oula hai. (Faza'il Qur'an)

Qur'an Shareef ko zauq-o-shauq aur khush awaazi ke saath padhna chaahiye. Lekin qiraat ke muqararah lehjaon ki mashq kisi qaari se karna warna tajweed ke mutabiq padhna zaruri hai, jo log tajweed ka lehaaz kiye baghair awaaz ko ghata badhakar padhte hain ye durust nahi hai balke is tarah padhne se bajaye sawaab ke gunah hota hai, kyunke Qur'an Shareef mein baaz muqamat aise hain ke jahan mamuli si kotahi irtekaab-e-gunah ka ba'as hoti hai. Isliye zaruri hai ke tilawat-go mukhtasar ho lekin, sehat makharij ka lehaaz aur ri'ayat harkaat-o-auqaaf ke saath is tarah mashq karta hai ke tajweed ke mutabiq tilawat karna aajaye apni khush awaazi par naaz karna nakhoot paida karta hai is se bachna chaahiye.

Mabtadi ko ibteda hi se adaab ki pabandi karana mu'allimeen ko apne fara'iz mein samajhna chaahiye taake ibteda hi se bachchaon ka zehen pakeezgi ki jaanib maa'il ho aur Qur'an Shareef ka adab aur iski mohabbat dil mein paida ho jo ba'as-e-sa'adat aur maujab khair-o-barkat hai. Dua hai ke Allah Tabarak-o-Ta'ala Apne Kalaam Paak ki tilawat ka shauq aur iski talimaat ke mutabiq zindagi guzarne ki taufeeq ataa farmaye. Ameen

Faizi Online Academy

MAKHARIJ KA BAYAAN

Jin mauqaon se huroof ada hote hain unko "makharij" kehte hain aur tamaam hurfaon ke makharij 17 hain.

(1) Jouf-e-Dahan : Yani munh ke andar ka khaali hissa is se ye huroof ada hote hain. و **Waow** saakin jabke is se pehle pesh ho. ی **Yaa** saakin jabke uske neeche zeir ho. Alif saakin jabke is se pehle zabar ho, in huroof ko "huroof-e-hawa'iya" kehte hain.

(2) Aqsa Halaq: Yani halaq ka seene ki taraf wala hissa is se ء **Hamzah** aur ہ **Haa** ada hote hain.

(3) Wast-e-Halaq : Yani halaq ka darmiyani hissa is se ع **Aa'in** aur ح **Haa** ada hote hain.

(4) Adnaa Halaq : Yani halaq ka munh ki jaanib waala hissa is se غ **Gha'in** aur خ **Khaaf** ada hote hain.

(5) Zabaan ki jad aur upar ka taalu. Is se ق **Qaaf** ada hota hai.

(6) ق **Qaaf** ke makhraj se zara munh ki taraf hatkar is se ك **Kaaf** ada hota hai.

(7) Huroof-e-Shajriya: Zabaan ka beech aur upar ka taalu, is se huroof ج **Jeem,** ش **Sheen,** Yaa ada hote hain.

Faida: Aage jin makharij ka bayaan aaraha hai un mein daantaon ke naam arbi mein hain isliye pehle inki tedaad ko bataya jaata hai taake samajhne aur samjhane mein asaani ho aur bachchaon ko chahiye ke wo in naamaon aur inki tedaad to khoob yaad karlein.

Insaan ke munh mein 32 daant hote hain jin ke naamaon aur tedaad ki tarteeb ye hai:

Saamne ke do upar waale daantaon ko Sanaya ya 'alyaa aur isi tarah saamne ke do neeche waale daantaon ko Sanaya sufla kehte hain aur unke barabar (upar neeche dono taraf ke ek ek daant ko) jo chaar hain inko Rubayi isi ke barabar upar neeche ke ek ek daant hain inko Anyaab kehte hain. Inke barabar (isi tarah ek ek daant) chaar daant aur hote hain unko Zuwahak kehte hain unke barabar pehlu mein (Isi tarah teen teen upar neeche daayen baayen) 12 daant aur hote hain unko Tawahan kehte hain. Inke barabar mein

Tarbiyat Online Academy

(isi tarah) chaar daant aur hote hain inko Nawajaz kehte hain. Zuwahat, Tawahan, Nawajaz ke majmua ko Azraas kehte hain. Zabaan ka wo hissa (ya dono taraf ka kinara) jo daadhaon ke muqabil hai isko "Hafa lisaan" aur jo daantaon ke muqabil hai isko "Tarf-e-Lisaan" kehte hain.

(8) Haafa Lisaan: Yani zabaan ki karwat ya daayen baayen ke kinaare, Azraas ulyaa yani upar ki daadhein. Zabaan ki dono karwatein, upar ki dono jaanib ki daadhaon ke andar ke hissaon se lagakar "Safat-e-Itbaaq" ada karne keliye baaqi hissa phailakar taalu se lagayen is tarah par ke taalu dhak jaaye aur zabaan ki nok ko *"Daa"* aur *"Zaa"* dono ke makhraj par lagne se bachayein. Pas jab zabaan qaide muafiq lag jaaye tab awaaz paida karne ki koshish karein aur ye bhi khayaal rahe ke awaaz saamne se paida na ho balke theek seene ki jaanib se aur pure makhraj se nikle aur awaaz narmi ke saath barabar jaari rahe jaise safat "rakhuh" mein bataya jaayega. Wallaahu Aalam.

Note: Upar ki daadhaon ki jad is se ض **Zu'aad** nikalta hai.

(9) Tarf-e-Lisaan aur upar ke daantaon ki jad se ل **Laam** ada hota hai.

(10) ل **Laam** ke makhraj ke qareeb ن **Nuun** ka makhraj hai.

(11) ن **Nuun** ke makhraj ke qareeb س **Seen** ka makhraj hai lekin is mein pasht zabaan ko kabhi dakhal hai.

(12) Zabaan ki nok aur Sanaya Ulya ki jad i se ط **Tuaa,** د **Daal,** ت **Taa** adaa hote hain.

(13) Zabaan ki not aur Sanaya Ulya ka kinara ise ظ **Zuaa,** ذ **Zaal** aur ث **Saa** ada hote hain.

(14) Zabaan ki nok aur Sanaya Sufla ka kinara ma-itsaal Sanaya Ulya ise se ص **Suaad,** ز **Zaa,** س **Seen** ada hote hain.

(15) Neeche ke hont ka shakam aur Sanaya Ulya ka kinara is se ف **Faa** ada hoti hai.

(16) Dono lab is se ب **Baa,** م **Meem,** و **Waow** ada hote hain.

(17) Khayshoom yani naak ka baansa is Ghunna ada hota hai.

Faiz Online Academy

MAKHARIJ KA EK ASAAN NAQSHA

HUROOF	MAKHARIJ
ء ہ	Halaq ke ibtedayi hisse (yani seene ki taraf) se nikalte hain.
ع ح	Halaq ke beech ke hisse se nikalte hain.
غ خ	Halaq ka aakhri hissa (yani munh ki taraf) se nikalte hain.
ث ذ ظ	Zabaan ki nok aur saamne waale upar ke 2 daantaon ke kinare se milkar nikalte hain.
ت د ط	Zabaan ki nok aur saamne waale upar ke daantaonki jad se milkar nikalte hain.
ف	Saamne waale upar ke 2 daantaon ka kinara aur neeche ki hont ki tari se nikalta hai.
ق	Zabaan ki jad aur uske muqabil upar latakne waale gosht ke chote se tukde se milkar nikalta hai.
ك	Qaaf ke makhraj se zara munh ki taraf hat kar (hissa se) nikalta hai.
ب م و	Dono hontaon se ada hote hain, teeno mein farq ye hai ke ب Baa 2 hontaon ki tari se milkar م Meem dono hontaon ki khushki se milkar و Waow dono hontaon ke kinare milkar aur beech ka hissa khula rehkar ada hote hain.
ج ش ی	Zabaan ka beech ka hissa aur uske muqabil upar ka taalu se ada hote hain.
ز س ص	Zabaan ki nok aur saamne waale upar aur neeche ke daantaon ke kinaraon se milkar ada hote hain.
ض	Zabaan ke kinare upar ke daadhaon ke milne se ada hote hain (bayen taraf se nikaalna asaan hai)
ا ی و	Jauf-e-Dahan (munh ke andar ke khali hisse se) ada hote hain.

Farz Online Academy

HUROOF	MAKHARIJ
ل	Zabaan ka kinara upar ke daantaon ke masode se milkar ada hota hai.
ر	Zabaan ki nok saamne ke upar ke taalu se milkar ada hota hai.
ن	Zabaan ki nok uper ke daantaon ke masodaon se milkar ada hota hai.
غُنَّه	Khayshum yani naak ke baansa se ada hota hai.

Faraz Online Academy

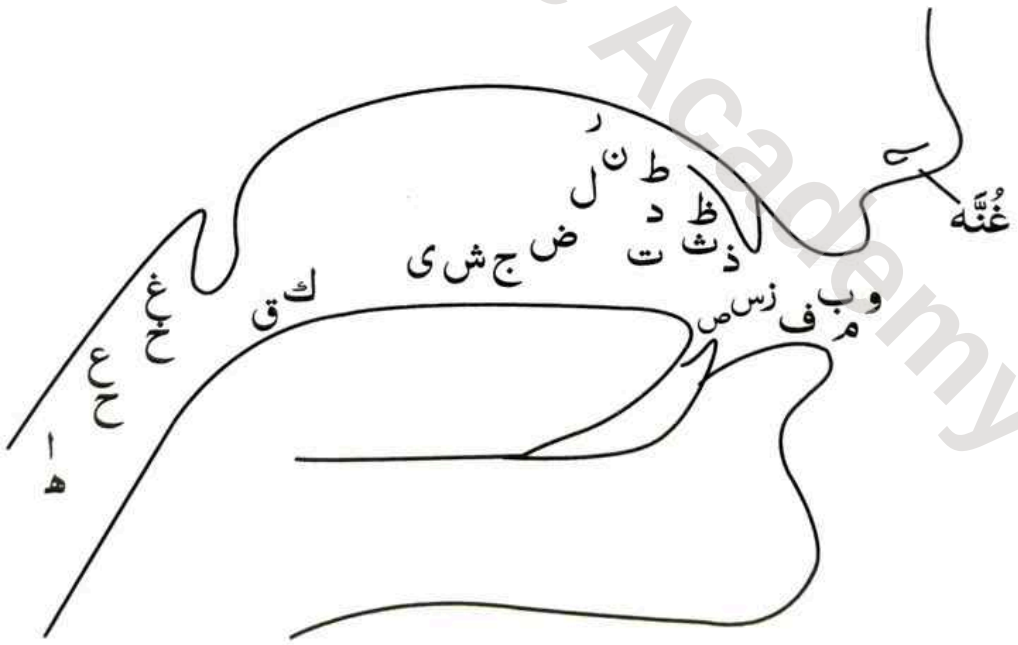

Note: in huroofaon ki adayegi mein dhiyaan rakhne ki khaas zarurat hai.

ع ء . ہ ح . ك ق . ظ ض . ص د . ذ ظ ث . ط ت . ص س ت

اذان واقامت کے کلمات

AZAAN-O-AQAMAT KE KALIMAAT

اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ ۔ اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ ○

Allaahu Akbar, Allaahu Akbar - Allaahu Akbar, Allaahu Akbar

اَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ ۔ اَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ ○

Ash'hadu Al-Laa Ilaaha illallaah - Ash'hadu Al-Laa Ilaaha illallaah

اَشْھَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰہِ

Ash'hadu Anna Muhammadar Rasoolullaah

اَشْھَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰہِ ○

Ash'hadu Anna Muhammadar Rasoolullaah

حَیَّ عَلَی الصَّلٰوۃِ ۔ حَیَّ عَلَی الصَّلٰوۃِ ○

Hayya Alas Salaah - Hayya Alas Salaah

حَیَّ عَلَی الْفَلَاحِ ۔ حَیَّ عَلَی الْفَلَاحِ ○

Hayya Alal Falaah - Hayya Alal Falaah

اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ ۔ لَآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ

Allaahu Akbar, Allaahu Akbar - Laa Ilaaha Illallaah

Faiz Online Academy

Fajar ki azaan mein حَيَّ عَلَى الْفَلَاحْ *Hayya Alal Falaah* ke baad

اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمْ ۔ اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمْ

Assalaatu khayrum minan naum - Assalaatu khayrum minan naum

bhi do martaba kehna chahiye aur **aqamat** mein

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحْ *Hayya Alal Falaah* ke baad

قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ ۔ قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ

Qad qaamatis Salaah - Qad qaamatis Salaah

bhi do martaba kehna chahiye.

AZAAN-O-AQAMAT KI BA'AZ GHALTIYAAN

Jin ki taraf aam taur par tawajjeh nahi hoti.

Azaan ki azmat-o-wuqa'at bachchaon ke dilaon mein bithlaayen aur kalimaat azaan-o-aqamat ki amli mashq bhi batadreej karayen.

Azaan mein muta'dad ghalitiyaan hoti hain maslan اِلٰهَ، رَسُوْلُ mein hurf-e-maddah ko badhana, حَيَّ mein zabar kheenchna عَلَى الصَّلٰوةِ mein ع ko hafz kardena. اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ mein صَلٰوةُ ko bahut kheenchna.
Isi tarah lafz اَللّٰهُ اَكْبَرُ mein lafz اللّٰه ke ل ko madd tab'ee se zyada kheenchna. Shrah-o-qaaya mein is qism ki aghlaat ki taraf majmulan tawajjeh dilayi gayi hai.

Aqamat mein har kalima par saans todna, حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ aur قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ mein ت ki harkat ko zaahir karne ka aam riwaaj hai jo sahih nahi hai. *(Sabeel Al-Falah 7 Maulifah Hazrat Hardoyi')*

Azaan ki tarah aqamat bhi حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ aur حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ kehte waqt chehra ko daahni aur baayen jaanib phairna mustahab hai. *(Shaami, Durr-e-Mukhtaar, Imdaad Al-Fataqi)*

Aqamat mein aakhri kalima اَللّٰهُ اَكْبَرُ ۔ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ۔ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ko ek hi saans mein kehna chaahiye.

Faraz Online Academy